

การใช้ประโยชน์ห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521

ปริญญาบัตร

ของ

เฉลิมศรี เจริญการ

ว 6 พ.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พุทธศักราช 2525

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178279

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปรินญาณพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ดร. วิชาญ วัฒนศิริ

ประธาน

ดร. วิชาญ วัฒนศิริ

กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

ดร. วิชาญ วัฒนศิริ

ประธาน

ดร. วิชาญ วัฒนศิริ

กรรมการ

ดร. วิชาญ วัฒนศิริ

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือในการเขียนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดีจาก อาจารย์บุญศรี ไพรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉลียว พันธุ์ลีดา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดมา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ล้วนา พรหมนุกูล ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ สถิติ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณ คุณอรุณวดี สมนานมิตร ที่มัวใจช่วยเหลือในการเรียบเรียงบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจากท่านผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ โรงเรียนทูลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือมา ณ ที่นี้ด้วย และขอขอบคุณครูผู้สอนทุกท่าน นักเรียนทุกคน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณสมร ทองดี คุณประหยัด บุญสุข และ คุณศรีสมร คุณากรบดินทร์ ที่ช่วยกระตุ้นและเป็นที่กำลังใจให้ผลงานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เฉลิมศรี เจตระการ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	6
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	20
ประชากรที่ศึกษา	20
การสร้างเครื่องมือ	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การคัดกรองทำกับข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	22
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	24
ครูผู้สอนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	24
การใช้อย่างไรห้องสมุดเพื่อประกอบการสอนตามโครงการทดลองหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	31
ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อย่างไรห้องสมุดของครูผู้สอน	35

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนที่มีต่อห้องสมุด	39
นักเรียนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	42
การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อประกอบการเรียนตามโครงการทดลองหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	49
ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดของนักเรียน	53
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด	57
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	60
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	61
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก.	75
ภาคผนวก ข.	97
ภาคผนวก ค.	106

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามสมบูรณ์ที่ได้จากจำนวนประชากร	21
2	จำนวนครูผู้สอนที่สอนในแต่ละวิชา	25
3	จำนวนชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์	26
4	เวลาที่ใช้ในการอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดของครูผู้สอน	27
5	จำนวนชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของครูผู้สอนใน 1 สัปดาห์	28
6	จุดประสงค์ในการเข้าห้องสมุดของครูผู้สอน	29
7	วิชาที่ครูผู้สอนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอน	30
8	การใช้ประโยชน์ห้องสมุดของครูผู้สอน	31
9	ปัญหาและอุปสรรคด้านวัสดุห้องสมุด	35
10	ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารงานห้องสมุด	36
11	ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริการของห้องสมุด	37
12	ปัญหาและอุปสรรคด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด	38
13	กลุ่มวิชาที่นักเรียนสนใจเรียน	42
14	วิชาที่นักเรียนสนใจเรียนและทำคะแนนได้ดี	43
15	วิชาที่นักเรียนสนใจปฏิบัติ	44
16	เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดของนักเรียน	45
17	จำนวนชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของนักเรียนใน 1 สัปดาห์	46
18	กิจกรรมที่นักเรียนกระทำขณะอยู่ในห้องสมุด	47
19	วิชาที่นักเรียนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการเรียน	48
20	การใช้ประโยชน์ห้องสมุดของนักเรียน	49
21	ปัญหาและอุปสรรคด้านวัสดุห้องสมุด	53

22	ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารห้องสมุด	54
23	ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริการห้องสมุด	55
24	ปัญหาและอุปสรรคด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันโรงเรียนแทบทุกแห่งจะพยายามจัดให้มีห้องเฉพาะสำหรับใช้เป็นห้องสมุด เพราะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ถ้าฟังแต่จะให้เด็กเรียนได้เรียนรู้วิชาความรู้ต่าง ๆ จากหนังสือเรียน เพียงหนึ่งหรือสองเล่ม หรือฟังคำอธิบายของครูในชั้นเรียนเท่านั้นย่อมไม่เพียงพอ ความรู้ต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การสอนโดยที่ครูเป็นผู้บอกหรืออธิบายให้ฟังนั้น ให้ผลทางด้านการศึกษาน้อยกว่า การให้เด็กเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าเรียนด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้แนะแนวทาง ด้วยเหตุนี้ห้องสมุดจึงมีบทบาทสำหรับการศึกษาในปัจจุบันมากขึ้น เชื่อกันว่าห้องสมุดกับโรงเรียนเป็นของคู่กัน ห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา กล่าวคือ โครงการจัดตั้งโรงเรียน มักจะมีโครงการจัดตั้งห้องสมุดควบคู่กันไปด้วยเสมอ

ก๊อ ลัฟต์พาณิชย์ (ก๊อ ลัฟต์พาณิชย์ 2514 : 21) ได้กล่าวไว้ในคำบรรยายเรื่องข้อคิดเห็นเรื่องการศึกษาว่า องค์ประกอบประการหนึ่งที่จะทำให้เด็กเรียนได้ดีนั้น คือ การให้เด็กค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้มีความรู้แตกฉาน การค้นคว้าเพิ่มเติมของเด็ก ควรทำที่ห้องสมุดโรงเรียน นอกจากจะเป็นแหล่งที่ใช้ค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางแล้ว ห้องสมุดยังเป็นแหล่งเพาะนิสัยรักการอ่านและนิสัยการอ่านที่ดีให้แก่เด็กด้วย ซึ่งนิสัยทั้งสองนี้ต้องมีการปลูกฝังกันตั้งแต่ยังเด็ก ดังที่ พาร์สัน (Parson. 1965 : 6) ได้กล่าวไว้ว่าบุคคลที่มีนิสัยการอ่านที่ดีและมีนิสัยการเรียนที่ดีนั้น จะต้องเป็นผู้ที่รู้สึกเข้าห้องสมุดตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งจะทำให้รักอ่านและนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพเมื่อเติบโตขึ้น

แม้นมาล ชวลิต และ สิริพันธ์ ช่างโชติ (แม้นมาล ชวลิต และ สิริพันธ์ ช่างโชติ 2521 : 72 - 74) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน สรุปได้ว่า

1. เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือ
2. เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

3. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ รอบตัวอย่างกว้างขวาง
4. เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้และระวังรักษาหนังสือและสิ่งอื่น ๆ ในห้องสมุด
5. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
6. เพื่อให้นักเรียนรักความสวยงาม และความเป็นระเบียบ
7. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและการสอนของครู โดยจัดหาหนังสือและ
สื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักสูตรของโรงเรียน

เมื่อห้องสมุดมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรงเช่นนี้ ผู้หน้าที่เกี่ยวข้อง จะต้องจัดให้ห้องสมุดที่สนองความต้องการและสร้างความพอใจแก่ผู้ใช้บริการ คือ ครูและนักเรียนให้มากที่สุด พยายามสร้างบรรยากาศและสวัสดิภาพให้เป็นที่ยอมรับและความสนใจในการเข้าใช้บริการ ซึ่งทั้งนี้โรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบายของห้องสมุดโรงเรียนให้แน่นอน การกำหนดนโยบายก็ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นสำคัญ ห้องสมุดโรงเรียนถึงแม้จะมีหนังสือมาก และได้รับการจัดอย่างดีเพียงไร หากไม่มีการใช้แล้วจะเรียกว่าห้องสมุดนั้นประสบความสำเร็จหาได้ไม่ (แมนมาส์ ชวลิต 2507 : 15)

ในปี พ.ศ. 2519 กรมวิชาการได้เริ่มทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ก่อนเล่นละครวงศึกษาริการ เพื่อประกาศใช้ทั่วประเทศ โดยมีข้อตกลงเมื่อเริ่มทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษาใหม่นี้ จะทดลองกับโรงเรียนทั่วประเทศในทุกขนาดและทุกสังกัด จำนวน 65 โรงเรียน โดยแบ่งหน้าที่กันดูแล และติดตามผลอย่างใกล้ชิดกันต่อไป คือ กรมวิชาการ 25 โรงเรียน เขตการศึกษา 31 โรงเรียน ทั้ง 31 โรงเรียนนี้จะกระจายอยู่ในทุกเขตการศึกษาทั่วประเทศ กรมสามัญศึกษา 9 โรงเรียน ซึ่งทั้ง 9 โรงเรียนนั้นอยู่ในส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร (ปัจจุบันทั้ง 9 โรงเรียนได้ย้ายมาอยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ดูแลต่อไป)

ระหว่างปีการศึกษา 2519 - 2522 ได้ดำเนินการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 และปีการศึกษา 2523 - 2524 ดำเนินการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

วัตถุประสงค์ในการทดลองครั้งนี้ เพื่อนำวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ได้แก่ แผนการสอน คู่มือการสอน หนังสือเรียน แบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้นตามแนวทางของ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนบางอย่าง เช่น แผ่นภาพ ที่ใช้ประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และแบบฟอร์มที่ใช้ในการวัดและประเมินผล เป็นต้น ไปทดลองใช้แล้วนำผลการใช้มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมลំก่อนจะประกาศใช้จริงทั่วประเทศ (ดังปรากฏในเอกสารหมายเลข 3 ในภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรจะได้ทำการวิจัยถึงการใช้อย่างหนึ่งของห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพื่อจะได้เป็นแนวคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป การทำการวิจัยครั้งนี้ ได้พิจารณาโรงเรียนทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เป็นโรงเรียนทดลองของ กรมวิชาการ 4 โรงเรียน ต่อไปนี้ คือ

1. โรงเรียนวัดอมรินทราราม
2. โรงเรียนสวนบัว
3. โรงเรียนสตรีจารุพัฒนานุกูล
4. โรงเรียนเรวดี

และโรงเรียนทดลองของสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร อีกจำนวน 9 โรงเรียน ต่อไปนี้ คือ

1. โรงเรียนสายน้ำทิพย์
2. โรงเรียนตาราคาม
3. โรงเรียนราชวินิต
4. โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
5. โรงเรียนวัดเวตวันธรรมา วาส
6. โรงเรียนวัดพลับพลาย
7. โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม

8. โรงเรียนอนุบาลสามเสน

9. โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอนตาม
โครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางให้บรรณารักษ์ได้ปรับปรุงห้องสมุดและการให้บริการเพื่อสนองความต้องการของครูและนักเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2524 และครูผู้สอน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 โรงเรียน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. โรงเรียนวัดอมรินทราราม
2. โรงเรียนสวนบัว
3. โรงเรียนสตรีจารุพัฒนานุกุล
4. โรงเรียนเรวดี
5. โรงเรียนสายน้ำทิพย์
6. โรงเรียนดาราคาม

7. โรงเรียนราชวินิต
8. โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
9. โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส
10. โรงเรียนวัดพลชัย
11. โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม
12. โรงเรียนอนุบาลสามเสน
13. โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส

ข้อตกลงเบื้องต้น

คำตอบของครูผู้สอนและนักเรียนที่ตอบในแบบสอบถามนั้น เป็นคำตอบตามความรู้สึกจริง และผู้ตอบให้ความร่วมมือด้วยความจริงใจสูง เป็นที่เชื่อถือได้

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หมายถึง โครงการทดลองหลักสูตรในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในระหว่างปีการศึกษา 2519 - 2524
2. การใช้ประโยชน์ห้องสมุด หมายถึง การใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษา
3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร
4. ครู หมายถึง ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเป็นนักเรียนในโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

โครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หมายถึง โครงการทดลองของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2519 ก่อนเล่นกระทรวงศึกษาธิการเพื่อ ประกาศใช้ทั่วประเทศ และในระหว่างปีการศึกษา 2519 - 2524 ได้ดำเนินการทดลองหลักสูตร ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จัดทำวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่งไปให้โรงเรียนที่อยู่ในโครงการทดลองใช้ ตลอดจนได้ทำการอบรมครูผู้ทำการสอนในชั้นทดลอง และทุกครั้งที่ออกติดตามผล ได้ใช้แบบประเมินผลซึ่งทางกรมวิชาการได้จัดทำขึ้นและได้มีการปรับปรุง ทุกปี เพื่อให้เหมาะสมที่จะนำผลที่ได้มาแก้ไขแผนการสอนและสื่อการเรียนก่อนที่จะประกาศใช้ หลักสูตรทั่วประเทศ

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ และ สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข (กรมสามัญศึกษา 2521 : 6)

หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีเจตนารมณ์ให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดไว้มีองค์ประกอบและรูปแบบที่สมบูรณ์ในตัวเอง เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในทุกภูมิภาค เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน (กรมสามัญศึกษา 2519 : 5)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดหลักการไว้ 3 ประการ หลักการ ดังกล่าวเป็นเสมือนแนวทางหรือทิศทางของการประถมศึกษา ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน หมายความว่า เราจัดการประถมศึกษาเพื่อประโยชน์ สำหรับคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะทำอยู่ที่ใดหรือมีฐานะอย่างไร ย่อมได้รับประโยชน์จากประถมศึกษา โดยเท่าเทียมกัน

2. เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิต หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ หรือ เรื่องต่าง ๆ ที่ครูสอนนักเรียน จักอ่านวยประโยชน์ต่อชีวิตของนักเรียน คือ เพื่อความอยู่ดีกินดี ของทุกคนและของสังคม

3. เป็นการศึกษาเพื่อสร้างเอกภาพของชาติ หมายความว่า เราจัดการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ทั้งในด้านภาษา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง (กรมวิชาการ 2522 : 2 - 4)

จึงกล่าวได้ว่า แนวทางของการประถมศึกษา นั้น เพื่อประโยชน์แห่งชีวิตของคนไทยทั้งมวล และเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติไทย แนวทางเช่นว่านี้ เป็นสิ่งที่ทุกคนผู้เกี่ยวข้อง กับ การศึกษาต้องรู้ต้องเข้าใจและปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางอันเดียวกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นครู ผู้บริหาร หรือผู้ปกครองนักเรียน ถ้าหากต่างคนต่างจัดการศึกษา โดยไม่คำนึงถึงแนวทางที่กำหนดไว้ ย่อมจะ เหมือนการเดินทางที่ไม่รู้ว่าจะไปทิศทางใด

เรื่องของหลักสูตร คือ เรื่องของการเรียน (กรมวิชาการ 2522 : (1) - (3))

หลักสูตร คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียน หลักสูตรประถมศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการ ให้การศึกษาแก่เด็กที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ เด็กที่มีอายุระหว่าง 6 - 12 ปี

หลักการสำคัญของการศึกษามีอยู่สามคำ คือ ชีวิต สังคม และเอกภาพ เมื่อนำ หลักการทั้งสามข้อนี้มารวมกันแล้วสรุปได้ว่า การประถมศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์แห่งชีวิต ของผู้คนในสังคมไทย ที่จะต้องอยู่ร่วมชาติเดียวกัน

ดังนั้น จุดหมายของการศึกษา จึงมุ่งที่คนและสังคม กลุ่มคนที่การศึกษาเกี่ยวข้อง โดยตรง คือ เด็กอายุระหว่าง 6 - 12 ปี เมื่อเด็กเหล่านี้มาโรงเรียนเป็นเวลา 6 ปี ปีละ 200 วัน โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ต่างช่วยกันให้เด็กได้รับการศึกษา คือ เป็น ผู้มีสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 4 ประการ ดังนี้

1. ความดี ได้แก่ การทำให้เราเป็นคนมีคุณธรรม น้าใจ มีนิสัยอันดีงาม เช่น ขยันขันแข็ง มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ อุดมพร ประหยัด มีเหตุผล ใจเย็น รอบคอบ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ไม่เอา แต่ใจตนเอง ฯลฯ คุณสมบัติต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจะช่วยกันสร้างให้ เกิดขึ้นในตัวของเด็กทุกคน

2. ความรู้ความสามารถ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและทำเป็นในสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม เช่น เข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ เกี่ยวกับการทำมาหากิน เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม และสามารถปฏิบัติได้ตามวัยและระดับความสามารถอย่างเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมอีกด้วย

3. ความสุขความพอใจ ได้แก่ การสอนให้เด็กมีความสุข ความพอใจตามสภาพและฐานะของตน กล่าวคือ เมื่อคนเรามีความรู้ มีความสามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้แล้ว ก็ควรจะมีความสุขและมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่หรือสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีอายุเท่าใด มีอาชีพใด มีฐานะเช่นใด และอยู่ ณ ที่ใด

4. ความเป็นพลเมืองดี ได้แก่ การทำให้เด็กสำนึกในความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน และปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้เกิดความสุขแก่ตนเองและสังคม

คนที่เรียนจบหลักสูตรประถมศึกษา ควรจะไปถึงจุดหมายของหลักสูตรทั้งสี่ประการดังกล่าว คือ เป็นคนดี มีความรู้ และมีฝีมือพอที่จะทำมาหาเลี้ยงชีพได้อย่างมีความสุขความพอใจ ตามกฎและสภาพความเป็นอยู่ และช่วยเหลือเผื่อแผ่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรมุ่งสร้างคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา ฝีมือในการทำงานและคุณธรรม โดยถือว่าผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้จะอยู่ในบ้านเมืองของตนอย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์สังคมไทยให้ร่มเย็นและเจริญรุ่งเรือง หลักสูตรประถมศึกษา ไม่นับเรื่องการศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้นไป แต่คนที่เรียนจบหลักสูตรนี้ สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้จากการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน

หลักสูตรประถมศึกษา 2521 มีความรู้ต่าง ๆ ให้เด็กเรียนหลายอย่าง และได้คัดกลุ่มของความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ เป็นกลุ่มประสบการณ์ 4 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ได้แก่ เนื้อหาสาระที่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อความหมายและเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไป คือ เรื่องของภาษาและการคิดคำนวณ ประกอบด้วยภาษาไทยและคณิตศาสตร์ มีเนื้อหาสาระโดยย่อเป็นเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ภาษาไทย มีเรื่องของความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา หลักภาษา วรรณคดี ซึ่งประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ตลอดจนการเขียนเรียงความ คัดลายมือ จดหมายและบัตรอวยพร ในการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียน ไม่ได้แบ่งเป็นรายวิชา แต่ให้เรียนผสมผสานกันไปตามลำดับความง่ายและความเหมาะสม

คณิตศาสตร์ มีเรื่องที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับจำนวน การวัด พิกัด เรขาคณิต และ สถิติ แต่ในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียน ไม่ได้แบ่งเป็นรายวิชาดังกล่าว หลักสูตรกำหนดให้เรียนตามลำดับความยากง่าย บางอย่างก็เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานที่จะเรียนเรื่องที่ยากขึ้นไป บางเรื่องก็เรียนเพื่อความเข้าใจและการนำไปใช้ในชีวิตจริง ทั้งนี้ได้จัดให้เรียนผสมผสานกันไป ตามสังหระอันเหมาะสม

2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เช่น เรื่องสุขภาพอนามัย เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดย จัดเป็นหน่วย 12 หน่วย คือ 1. สิ่งมีชีวิต 2. ชีวิตในบ้าน 3. สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา 4. ขาดไทย 5. ขาวเหตุการณ์และวันสำคัญ 6. การทำมาหากิน 7. พลังงานและสารเคมี 8. สภาวะและ อวกาศ 9. ประเทศเพื่อนบ้าน 10. การสื่อสารและการคมนาคม 11. ประชากรศึกษา 12. การเมืองและการปกครอง ทั้งนี้กำหนดให้เรียนดังนี้

ป. 1 - 2 หน่วยที่ 1 - 5

ป. 3 - 4 หน่วยที่ 1 - 8

ป. 5 - 6 หน่วยที่ 1 - 12

3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นทั้งความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ นักเรียนปฏิบัติมาเป็นรายบุคคลหรือหมู่คณะ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม รสนิยม สุขภาพอนามัย และสร้างนิสัย อันดีงามประกอบด้วยเนื้อหา และกระบวนการเรียน 5 เรื่อง คือ จริยศึกษา พลศึกษา ศิลปะศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ และกิจกรรมสร้างนิสัย แต่ละเรื่องเป็นการปฏิบัติอย่างเดียวกันตั้งแต่ชั้น ป.1 - 6 จะแตกต่างกันก็เพียงแต่ขั้นตอนของทักษะในการปฏิบัติที่ง่ายกว่ากันเท่านั้น

4. กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ได้แก่ เรื่องราวที่นำมาสู่กระบวนการเรียนการสอน เพื่อฝึกนิสัยในการทำงานและเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ มีเนื้อหาสาระและกิจกรรม 3 เรื่อง คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานประดิษฐ์ งานช่าง หลักสูตรได้เน้นเรื่องกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมากเป็นพิเศษ

สรุป เรื่องราวหรือสิ่งที่กำหนดให้เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 มีทั้งที่เป็น เครื่องมือ ความรู้ ฝึกหัดนิสัย และฝึกการทำงาน และที่หลักสูตรนี้เน้นมาก คือ นอกจากเนื้อหาวิชา อันเป็น เนื้อหาสาระ แล้วสิ่งที่ต้องเรียนต้องปฏิบัติ คือ กิจกรรม หรือขบวนการเรียนการสอนที่ มุ่งให้เด็กมีความรู้ มีความคิด ทำได้และแก้ปัญหาตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้อีกด้วย

อัตราเวลาเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 มีความยืดหยุ่นพอสมควร เวลาเรียน ทั้งหมดกำหนดไว้ว่า ประมาณ 6 ปี แต่แต่ละปีกำหนดเวลาเรียนอย่างต่ำไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ สัปดาห์ละไม่ต่ำกว่า 25 ชั่วโมง หรือปีละ 200 วัน หรือไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง

สำหรับอัตราเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์นั้น หลักสูตรกำหนดไว้โดยประมาณ เช่นเดียวกัน หมายความว่า อัตราเวลาเรียนไม่ตายตัวหรือเท่ากันทุกโรงเรียน อัตราเวลาเรียน ของกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 ในแต่ละระดับชั้นก็ไม่เท่ากัน แต่มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จะเห็นข้อแตกต่าง มากเป็นบางเรื่อง เช่น ในชั้น ป.1 - 2 เรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์มากกว่าเรื่องการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ แต่ในชั้น ป.5 - 6 เรียนการทำงานและพื้นฐานอาชีพมากกว่าภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เป็นต้น

เรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ มีกำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า หลักสูตรแม่บท ด้วยเหตุที่หลักสูตร ฉบับนี้เป็นข้อกำหนดของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ

แต่การนำหลักสูตรไปจัดการเรียนการสอนต้องอาศัยคำอธิบาย คำแนะนำ และวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่เรียกว่า สื่อการเรียน อีกบ้างตามสมควร สื่อการเรียนสำหรับครูและนักเรียน ตลอดจน ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ มีหลายอย่าง เช่น แผนการสอน คู่มือ หนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม แบบฝึกหัด แบบฟอร์มการเรียนและการวัดผล และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ล้วนแต่มีขึ้นเพื่อช่วยครู

และนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตรและตอบสนองต่อจุดหมายของหลักสูตรอีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้จัดทำหลักสูตร ประถมศึกษาขึ้นมา แต่ผู้ใช้หลักสูตรให้บังเกิดผลแก่นักเรียน คือ โรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่และคณะครู ส่วนบุคคลอื่น ๆ เช่นผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ก็เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร โดยมีบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ กัน ดังนั้น เพื่อให้ทุกฝ่ายดังกล่าวเข้าใจและใช้หลักสูตรไปในแนวทางเดียวกัน จึงมีเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่ออธิบายและเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ คือ

คู่มือ หนังสือประเภทคู่มือ มีจุดประสงค์เพื่ออธิบายหลักสูตร หรือเพื่อเสนอแนะแนวทางการใช้เอกสารหรือแนะแนวทางการปฏิบัติงานแก่ผู้อ่าน เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือหนังสือเรียน คู่มือการประเมินผล คู่มือการปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัย คู่มือการบริหาร ฯลฯ เหล่านี้มักจะเขียนขึ้นควบคู่กับหลักสูตร หรือควบคู่กับหนังสือที่ต้องการอธิบาย เช่น คู่มือหนังสือเรียนก็เขียนควบคู่กับหนังสือเรียน เป็นต้น

หนังสือคู่มืออีกประเภทหนึ่ง คือ คู่มือการสอน ได้แก่ หนังสือที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการสอน วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทั้งที่ทำเป็นรายกลุ่มประสบการณ์เป็นชั้น และที่ทำร่วมกันเป็นเรื่องการสอนทั่วไป

สำหรับหนังสือประเภทคู่มือที่กรมวิชาการได้จัดทำขึ้นแล้ว ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร แนวการใช้หลักสูตร คู่มือการประเมินผลการเรียน และคู่มือหนังสือเรียนบางเล่ม

แผนการสอน หนังสือประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแก่ครู ตามปกติจัดทำเป็นกลุ่มประสบการณ์ตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ในแผนการสอนจะมีข้อเสนอแนะว่าจะสอนเรื่องอะไรนานเท่าใด เพื่อจุดประสงค์อะไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง ปฏิบัติกิจกรรมอะไรบ้าง และวัดผลอย่างไร

รูปแบบของแผนการสอนจะเป็นอย่างไรก็ตาม เนื้อหาสาระก็ยังคงเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ เป็นเหมือนข้อกำหนดและข้อเสนอแนะสำหรับครูว่า จะสอนขึ้นใด เรื่องอะไร ใช้เวลาเท่าใด สอนเพื่ออะไร ใช้อุปกรณ์อะไร ทำกิจกรรมอะไร และวัดผลอย่างไร ที่ว่าเป็นข้อกำหนดนั้นก็เฉพาะ

ส่วนที่เป็นจุดประสงค์ของการเรียนและความคิดรวบยอด คือ เป็นสิ่งที่ครูและโรงเรียนตั้งใจจะทำให้ได้ สำหรับส่วนอื่น ๆ นั้นเป็นข้อเสนอแนะให้เลือกทำเท่านั้น โรงเรียนต่าง ๆ จึงอาจปฏิบัติแตกต่างกันออกไป (กรมวิชาการ 2522 : (4))

หนังสือเป็นเพียงสื่อการเรียนอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับวัสดุอุปกรณ์การเรียนอื่น ๆ หนังสือสำหรับนักเรียนมี 5 ประเภท คือ (กรมวิชาการ 2522 : (5) - (6))

หนังสือเรียน ได้แก่ แบบเรียน คือ เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ความสามารรถเฉพาะเรื่องแก่นักเรียน เช่น หนังสือเรียนภาษาไทย หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ และหนังสือเรียนประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น หนังสือเหล่านี้เขียนขึ้นตามเนื้อหาในโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อไปกับขั้นใดขั้นหนึ่งโดยเฉพาะ หนังสือเรียนส่วนมากมักจะให้ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระ ดังนั้น จึงถือว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสื่อการเรียน การใช้หนังสือเรียนเป็นแม่บทในการสอนโดยไม่ใช้แผนการสอนและคู่มือควบคู่กันไป จึงเท่ากับจัดการเรียนการสอนไม่ครบกระบวนการ จึงอาจมีผลให้ผู้เรียนไม่บรรลุจุดหมายตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรก็เป็นได้

หนังสือแบบฝึกหัด ได้แก่ หนังสือหรือเอกสารที่เขียนขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยการอ่าน การเขียน และการปฏิบัติในกระดาษ เช่น สะกดคำ ศัพท์มูลวิทยา แต่งประโยค เรียงความ จดหมาย การคิดคำนวณ และการทดสอบความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ หนังสือประเภทนี้เป็นวัสดุสิ้นเปลืองเช่นเดียวกับสมุดแบบฝึกหัด มีข้อควรคำนึงเกี่ยวกับการใช้หนังสือแบบฝึกหัด คือ การให้เด็กทำแบบฝึกหัด เรื่องราวที่ควรปฏิบัติจริง เช่น ทำแบบฝึกหัดจรรยาบรรณในสังคมหรือทำแบบฝึกหัดงานเกษตรในสังคม อย่างนี้ทำให้นักเรียนได้ความรู้เพียงบางส่วน อาจบกพร่องในด้านการปฏิบัติจริง จึงไม่ควรจะมี

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้แก่ หนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้นักเรียนอ่านแล้วได้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการเสริมเนื้อหาที่มีอยู่ในหนังสือเรียน หนังสือเหล่านี้จะเขียนขึ้นตามหลักสูตร หรือบางเล่มเป็นหนังสือที่มีในท้องตลาด แต่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องและเสริมหลักสูตรก็อาจใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ เช่น ท่องไปในโลกกว้าง สัมผัสใต้ท้องทะเล เมืองไทยในอดีต ฯลฯ หนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งอาจใช้ได้กับหลายชั้นและหลายกลุ่มประสบการณ์

โรงเรียนควรมีหนังสือประเภทนี้ให้เด็กอ่านมาก ๆ และส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านและการศึกษาหาความรู้และความบันเทิงจากการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ หนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อฝึกการอ่านให้เด็กอ่านอย่างอื่น และทำให้เด็กรักการอ่าน เนื้อเรื่องมักจะสนุกสนาน ใช้คำศัพท์ที่ง่ายพอเหมาะกับวัยของเด็ก เช่น นิทานต่าง ๆ เป็นต้น โรงเรียนควรมีหนังสือประเภทนี้ให้เด็กอ่านมาก ๆ เช่นเดียวกัน

หนังสืออ้างอิง ได้แก่ หนังสือที่มีเนื้อหาเป็นความรู้ที่ยากขึ้น และจัดความรู้ไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น พจนานุกรม สารานุกรม ตำราและสารคดีต่าง ๆ

ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาหนังสือต่าง ๆ ให้นักเรียนได้อ่านมากขึ้น นักวิชาการควรจัดทำหนังสือสำหรับเด็กในท้องถิ่นของตน โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านและรู้สึกศึกษาค้นหาความรู้จากหนังสือประเภทต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น

นอกจากหนังสือประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ยังมีวัสดุอุปกรณ์หลายอย่างที่อาจนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อาจแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

เครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับฝึกหัดทำงานเบื้องต้น เช่น มีด จอบ เสียม กรรไกร ไม้กวาด เครื่องใช้ ถังขยะ เครื่องชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดส่วนสูง และเครื่องวัดความยาว เป็นต้น

อุปกรณ์ประจำโรงเรียน ได้แก่ อุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงโรงเรียนประถมศึกษา เช่น เครื่องบอกเวลา ป้ายนิเทศ ป้ายสถิติ แผนที่โลก แผนที่ประเทศไทย ธงชาติ พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ เป็นต้น

เครื่องช่วยสอน ได้แก่ อุปกรณ์ที่เป็นเครื่องทุ่นแรงเวลาที่ใช้ช่วยในการเรียนการสอน เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ แบนหมุน เป็นต้น

อุปกรณ์วัสดุทัศนวัสดุ ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการดู การฟัง และการสัมผัส เช่น รูปภาพ แผนภูมิ บัตรคำ ของจริง ของจำลอง เทป เป็นต้น

วัสดุสิ้นเปลือง ได้แก่ สิ่งของที่ใช้ประกอบการทำกิจกรรม เช่น กระดาษ สี กาว เข็ม ตะปู เป็นต้น

โรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทยมีสภาพแตกต่างกันมาก คงเป็นไปได้ยากที่จะกำหนดว่าทุกโรงเรียนต้องมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เหมือนกัน โรงเรียนอาจได้อุปกรณ์และวัสดุต่าง ๆ จากการที่ครูและนักเรียนช่วยกันทำหรือจัดหา มาจากการที่ชุมชนหรือบุคคลในท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือ และจากการช่วยเหลือสนับสนุนของหน่วยงานเจ้าของสังกัดตามกำลังความสามารถ

ความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อยู่ที่ใช้ประโยชน์ประกอบการเรียนการสอนหรือการศึกษากิจกรรม ไม่ใช่มีแล้วเก็บไว้ เช่น มีหนังสือจำนวนมาก แต่เก็บไว้ในตู้ไม่让孩子อ่าน มีเครื่องทดลองวิทยาศาสตร์ แต่ไม่เคยใช้ มีป้ายนิเทศแต่ไม่เคยจัดแสดง อย่างนี้ก็หาประโยชน์ไม่ได้ โรงเรียนต่าง ๆ อาจขอซื้อหรือหมุนเวียนอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในกลุ่มหรือในอำเภอ จังหวัดเดียวกัน ก็จะทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่เกิดประโยชน์คุ้มค่ายิ่งขึ้น

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและเด็กทำร่วมกัน ถ้าจะแยกออกเป็นสองส่วนก็เป็นการเรียนคือกิจกรรมที่เด็กทำ และ การสอนคือกิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ทั้งสองอย่างนี้ทำไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเรารู้ร่วมกันว่า การเรียนการสอน (กรมวิชาการ 2522 : (7) - (8))

การจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นทั้งศิลปะและศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยทั้งหลักการและวิธีการต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนและฝึกฝนกันพอสมควร การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา คือ การที่ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมี เด็กเป็นศูนย์กลางของความสนใจ คือ กิจกรรมของเด็กโดยเด็กและเพื่อเด็ก ครูเป็นผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางตามแผนการสอนและคู่มือเสนอแนะไว้ เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการถามตอบ การเล่าเรื่อง การทดลอง การเขียนวิทยากร ฯลฯ แต่ก็ไม่ถึงกับปล่อยให้เด็กปฏิบัติกันตามลำพัง โดยที่ครูไม่ควบคุมดูแลเสียเลย

ห้องสมุด

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาว่า การเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเรียนจากแบบเรียน และสอนโดยวิธีบอกหรืออธิบายให้ฟังนั้น ให้ผลทางด้านการศึกษาน้อยกว่าการให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าเรียนด้วยตนเอง สถานที่ที่นักเรียนจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้เป็นอย่างดีก็คือ ห้องสมุด

โรงเรียน ดังนั้น ห้องสมุดจึงมีบทบาทมากสำหรับการศึกษาในบราซิล ได้มีการอภิปรายและพิจารณา
กันอย่างกว้างขวางจากบุคคลทุกวงการ เช่น ฮาร์เปอร์ (Harper. 1905 : 126) แห่ง
มหาวิทยาลัยชิคาโก กล่าวว่า "ในการสอนวิชาการศึกษาใด ๆ ก็ตาม ... การสอนโดยการให้ห้องสมุด
และห้องปฏิบัติการจะเป็นวิธีสอนที่ได้ผลดีที่สุด

ริดเดอร์ (Reader. 1950 : 144) กล่าวว่า เมื่อไม่นานมานี้ ความคิดของคนเรา
เกี่ยวกับห้องสมุดเปลี่ยนไป โดยแต่เดิมเชื่อว่าห้องสมุดมีความจำเป็นต่อโรงเรียนน้อยมาก แต่ใน
บราซิลเชื่อว่า ห้องสมุดมีความจำเป็นยิ่งต่อโรงเรียนซึ่งจะขาดเสียมิได้

แม้นมาลี ชวลิต (แม้นมาลี ชวลิต 2507 : 8 - 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ
ห้องสมุดไว้ว่า

1. ห้องสมุดช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนของครูตามหลักสูตร
2. ห้องสมุดช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
3. ห้องสมุดช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือ เพื่อจะใช้ทักษะในการ
อ่านหนังสือให้เป็นประโยชน์แก่ตน
4. ห้องสมุดช่วยทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวกว้างขวางยิ่งขึ้น
5. ห้องสมุดช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้และระวังรักษาหนังสือของห้องสมุดอันเป็นสมบัติสาธารณะ
6. ห้องสมุดช่วยให้นักเรียนรู้จักสละเวลาและความจำเป็นระเบียบเรียบร้อย

ดักลาส (Douglass. 1961 : 13 - 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุดว่า
เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน จนกลายเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของ โรงเรียนที่จะขาดเสียมิได้
ก่อนนี้เคยถือว่าตำราสำคัญกว่าวิธีสอน แต่บราซิลได้มีการคิดค้นหาวิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อให้การเรียน
การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น และวิธีสอนแบบใหม่ต้องอาศัยอุปกรณ์การสอนอีกมากเพื่อให้เด็กเรียนได้รู้
รวดเร็ว ห้องสมุดจึงมีบทบาทสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นที่ซึ่งนักเรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ได้เต็มที่

ครูทุกคนทราบถึงความสำคัญของห้องสมุด และในขณะที่ครูส่วนมากก็มักกระวนกระวายใจ
ว่า นักเรียนของตนไม่ค่อยอ่านหนังสือในห้องสมุด ไม่รู้จักใช้ประโยชน์ของห้องสมุด ตลอดคนไม่รู้จักใช้
ห้องสมุดเพียงพอ ประโยชน์ของห้องสมุดจึงลดน้อยลง ด้วยเหตุนี้การแนะนำชักชวนให้นักเรียนรู้จักใช้

ห้องสมุดจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากเท่ากับการมีห้องสมุด เพราะว่านักเรียนจะใช้ห้องสมุดอย่างเต็มที่ได้ ถ้าไม่รู้ระเบียบงานบางประการ โดยมิได้มีการแนะนำให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาได้ถูกต้องตามต้องการ นอกจากนี้ในการแนะนำให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด บรรณารักษ์จะต้องจัดห้องสมุดไว้อย่างดี ครูและบรรณารักษ์จะต้องร่วมมือกัน แนะนำให้นักเรียนรู้จักวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด แนะนำวิธีการค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ และควรรู้จักใช้เครื่องมือในการค้นหาวัสดุที่ต้องการ ในการนี้ควรสอนให้นักเรียนรู้จักบัตรรายการ ตระยน์วารสาร การเขียนรายงาน การย่อเนื้อหา หนังสือที่อ่าน การนำเอาหนังสือมาอภิปรายในห้อง

ดังนั้น สิ่งจำเป็นที่บรรณารักษ์จะต้องทราบความคิดเห็นของครูและนักเรียน ที่มีต่อห้องสมุด เพื่อจะได้ปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นที่พักใจของผู้ใช้ ดังเช่น มัลเลน (Mullen. 1967 : 400A) ได้ศึกษาปัญหาการใช้และสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่มีต่อการใช้ห้องสมุดเพื่อการสอนในรัฐมิสซูรี พบว่าทั้งอาจารย์ใหญ่และครูมีความเห็นว่า ห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญสำหรับโรงเรียน และจากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนที่มีห้องสมุดและโรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุดของ เบคเกอร์ (Becker. 1970 : 2411A) การศึกษาเรื่องการใช้ห้องสมุดเป็นเครื่องมือช่วยในการสอนของ เจย์ (Jay. 1970 : 2413A) พบว่า ห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญและโรงเรียนจะต้องหาทางทำให้ห้องสมุดมีค่าต่อการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นอุปกรณ์การสอน และอาศัยคำแนะนำจากบรรณารักษ์นั้นมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาก

จะเห็นได้ว่า แนวโน้มของการจัดห้องสมุดในปัจจุบัน ได้จัดให้ห้องสมุดเป็นไปในลักษณะเป็นศูนย์กลางสื่อการศึกษา ฉะนั้น วัสดุใดที่สามารถจะนำมาส่งเสริมการเรียนการสอนได้ ก็ควรจัดไว้ในห้องสมุด โดยจัดเก็บไว้ให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกแก่การเก็บรักษา และการศึกษาค้นคว้า (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ 2517 : 9)

ในประเทศไทย การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ ยังไม่มีใครกระทำ คงมีแต่เอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

เล่าวัด ลากาพันธ์ (เล่าวัด ลากาพันธ์ 2521 : 1 - 2) กล่าวถึงการสัทธิกรรมห้องสมุดว่า เป็นงานที่น่าสนใจและน่าใช้ความพยายามดำเนินการเรื่องนี้ให้มากเพราะการร่วมมือสนใจหนังสือและงานห้องสมุดมา เป็นสมาชิกชุมนุม ร่วมกันสัทธิกรรมต่าง ๆ สิ่งเสริมการอ่านทั้งในด้านความเพลิดเพลินและความรู้ นั้น จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้กิจกรรมห้องสมุดจะเป็นแหล่งบุคลากรผู้รักการอ่านและสนใจงานห้องสมุด ที่ห้องสมุดจะได้ขอความร่วมมือช่วยเหลือในการดำเนินงานห้องสมุดอีกด้วย ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ขาดแคลนบุคลากรได้

เล่าวัด ลากาพันธ์ (เล่าวัด ลากาพันธ์ 2521 : 44 - 47) ได้ให้คำชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสัทธิกรรมในระดับประถมศึกษาว่า การเรียนตามหลักสูตร 2521 ในระดับประถมศึกษา นั้น ประกอบด้วยวิธีการของการสัทธิกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ความคิดรวบยอดและประสบการณ์แก่นักเรียนตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ แต่นอกจากกิจกรรมที่โรงเรียนจะต้องจัดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในหลักสูตรแล้ว โรงเรียนก็ต้องสัทธิกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้กว้างออกไปอีกด้วย เพื่อสนองความสนใจ และเพื่อส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยของนักเรียน การสัทธิกรรมประเภทหลังนี้ จะต้องสัทธินอกเวลาเรียน ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 หลักสูตรได้กำหนดเวลาเรียนสำหรับชั้น ป.1 - 2 วิชาละ 20 นาที ซึ่งควรอนุโลมสัทธิกรรมในชั้น ป.3 - 4 เป็นครั้งละ 30 นาที ส่วนชั้น ป.5 - 6 นั้น น่าจะอนุโลมครั้งละ 50 นาที ซึ่งเป็นเวลาที่ปฏิบัติกัน

การศึกษา เป็นเรื่องของการแก้ปัญหา การสอนเด็กตามแผนใหม่ ครูต้องช่วยผู้ให้เด็กมองเห็นปัญหาของบทเรียนและส่งเสริมแนะนำให้ผู้เด็กมองเห็นช่องทางที่จะแก้ปัญหา หลักสูตรที่ดีจะต้องสนองความต้องการของชีวิตได้เหมาะสมที่สุด ชีวิตต้องการอะไร ทำอย่างไร จึงจะดำรงชีวิตที่ดีที่สุดในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะเริ่มจากรู้สภาพของสังคมให้ดีเสียก่อน โดยต้องเข้าใจสภาพและเผชิญหน้ากับสภาพปัจจุบันด้วยการสัทธิกรรมให้บทเรียนในหลักสูตรได้สอดคล้องกับความเป็นจริง (เอกวิทย์ ณ ถลาง 2509 : 141)

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมในระดับประถมศึกษา วิธีการที่ดี คือ ต้องทำโครงการแผนงาน ที่แน่นอนว่า มีกิจกรรมอะไรบ้างที่จะทำให้ในระดับใด ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องมีขั้นตอนการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน

ผู้จัดกิจกรรมในระดับประถมศึกษาคือ ครูบรรณารักษ์และครูอื่น ๆ ที่สอนในแต่ละระดับชั้น ป.1 - 2, 3 - 4, 5 - 6 ร่วมกันวางแผนงานโครงการ และร่วมกันรับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการ ถ้าจะให้ครูบรรณารักษ์จัดคนเดียวย่อมเป็นไปไม่ได้ แต่ครูบรรณารักษ์จะเป็นผู้ประสาน และทำงานร่วมกับครูอื่น ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงานโครงการ

บางกิจกรรมอาจจัดรวมเป็นกลุ่มใหญ่ เช่น การเล่านิทาน เล่าเรื่องจากภาพ การพูดเรื่องหนังสือ ปาฐกถา การโต้วาที การเล่นเกมต่าง ๆ เช่น คำกับภาพ คำที่คุ้นหูแล้ว เป็นต้น โดยจัดนักเรียนเป็นผู้แสดงและผู้ชมรายการ แต่บางกิจกรรม เช่น การทำแผนภูมิประเภทการถนัดจัดเป็นกลุ่มย่อย เป็นห้อง ๆ แต่ควรสลับเปลี่ยนครูหมุนเวียนกันระหว่างกลุ่ม แล้วนำผลงานมารวมเฝ้าเล่ม โดยจัดเป็นเรื่อง ๆ เป็นหมวดหมู่ หรือรวมเรื่อง

การพัฒนาการอ่าน ให้นักเรียนอ่านอย่างเสรี หากมีห้องสมุดของแต่ละระดับชั้นให้นักเรียนเข้าอ่านในห้องสมุด โดยครูที่ปรึกษาทุกคนจะอยู่ในห้องสมุดด้วย เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา

ในกรณีที่โรงเรียนไม่มีห้องสมุดในระดับชั้น แต่โรงเรียนควรมีหนังสือในห้องเรียนก็ให้นักเรียนอ่านในห้องเรียน โดยให้นักเรียนสลับเปลี่ยนห้องกันบ้าง เพื่อเป็นการเปลี่ยนสถานที่ เปลี่ยนบรรยากาศ และมีโอกาสประสานสัมพันธ์กับครูอื่น ๆ ด้วย

การฝึกอบรมอุปนิสัยที่ดีในการใช้หนังสือ ห้องสมุด และการส่งเสริมทักษะในการใช้ การช่วยงานห้องสมุด ให้จัดตามความเหมาะสม เช่น การฝึกอุปนิสัยที่ดี ให้ฝึกเป็นห้องเรียน แต่ควรมีการสลับเปลี่ยน หมุนเวียนครูกันระหว่างห้องเรียน

การให้ความรู้เกี่ยวกับงานห้องสมุดก็ต้องจัดกลุ่มตามความสามารถและความสนใจว่า ควรจะจัดใครมาเรียนและฝึกงานอะไร ซึ่งจะต้องคัดเลือกนักเรียนให้เหมาะสมกับงาน งานที่นักเรียนระดับประถมปีที่ 5 - 6 จะช่วยได้ คือ การเรียงหนังสือในชั้น การเรียงบัตรรายการ

การจัดจุลสาร การเก็บวารสารล่วงหน้า การให้ยืมหนังสือ การซ่อมหนังสือ การเย็บเล่มหนังสือ และเข้าปกใหม่ การจัดนิทรรศการ

ดังได้กล่าวแล้วว่า โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้กว้างกว่า เพื่อสนองความสนใจ ความถนัด และพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยของนักเรียน ดังนั้น จะต้องเน้นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน ซึ่งควรจะเป็นเวลาเลิกเรียนแล้ว บางกิจกรรมอาจใช้เวลาหยุดพักกลางวัน เช่น การเล่านิทาน หรือการอ่านนิทานให้เด็กฟัง หรือการแนะนำหนังสือสำหรับเด็ก ประถมปีที่ 5 - 6 ซึ่งบางครั้งอาจจัดเวลาหลังเลิกเรียน ตามแต่จะเห็นเหมาะสมและการจัดนิทรรศการ ในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 88 คน และนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 13 โรงเรียน จำนวน 927 คน

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยดัดแปลงและเพิ่มเติมจากแบบสอบถามของ บุญเรือน สันทศรัศิ์ (บุญเรือน สันทศรัศิ์ 2518 : ภาคผนวก) แล้วนำไปสอบถามครูผู้สอนจำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราชวินิต จำนวน 30 คน การใช้แบบสอบถามกับครูผู้สอนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะครูผู้สอนและนักเรียนอยู่ในโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้แล้ว ได้นำมาปรับปรุงด้านภาษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เพื่อที่จะได้นำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ลักษณะแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามของครูผู้สอน และแบบสอบถามนักเรียน

แบบสอบถามครูผู้สอนและนักเรียน แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับครูผู้สอน และนักเรียนในด้านการเรียนการสอน และ การใช้ห้องสมุด เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอน ตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนและนักเรียน

เป็นแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากโรงเรียนในโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช

2521 โดยผู้วิจัย แจกและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การคัดกรองทำกับข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามครบทุกโรงเรียนแล้ว ได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. แยกแบบสอบถาม ครูผู้สอน และนักเรียน

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกรายการในแต่ละฉบับ คัดฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก

ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนแบบสอบถามสมบูรณ์ที่ได้จากจำนวนประชากร

ประชากร	จำนวนแบบสอบถาม	จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์	ร้อยละ
ครูผู้สอน	88	85	96.59
นักเรียน	927	917	98.92

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ได้รับแบบสอบถามคืนจากครูผู้สอนที่ตอบได้สมบูรณ์ ร้อยละ 96.59 และนักเรียนตอบได้สมบูรณ์ ร้อยละ 98.92

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความถี่ของแบบสอบถามตอนที่ 1 - 3 ทุกข้อ
 2. หาค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1
 3. หาค่าเฉลี่ยของคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) (สุชา จันทร์เอม 2515 : 67 - 98 และ Best. 1970 : 160 - 200)
- โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{f_1X_1 + f_2X_2 + f_3X_3 + \dots + f_nX_n}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของแต่ละรายการ

f = ความถี่ในแต่ละช่อง

X = ค่าน้ำหนักประจำช่อง

N = จำนวนครูหรือนักเรียนที่เป็นประชากรที่ศึกษา

เกณฑ์การให้คะแนนในการหาค่าน้ำหนักคะแนนของแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 สำหรับการตอบที่แสดงว่า ใช้อุปกรณ์มากที่สุด

คะแนน 4 สำหรับการตอบที่แสดงว่า ใช้อุปกรณ์มาก

คะแนน 3 สำหรับการตอบที่แสดงว่า ใช้อุปกรณ์ปานกลาง

คะแนน 2 สำหรับการตอบที่แสดงว่า ใช้อุปกรณ์น้อย

คะแนน 1 สำหรับการตอบที่แสดงว่า ใช้อุปกรณ์น้อยที่สุด

4. นำค่าเฉลี่ยที่ได้ในข้อ 3 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ดังนี้

สำคัญมากที่สุด = 4.50 - 5.00

สำคัญมาก = 3.50 - 4.49

สำคัญปานกลาง = 2.50 - 3.49

สำคัญน้อย = 1.50 - 2.49

สำคัญน้อยที่สุด = 1.00 - 1.49

5. นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนและนักเรียนทำให้อัปเดตเพิ่มเติมมาสรุป
เฉพาะสาระที่สำคัญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการและเสนอผลวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษา
2. การใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอนตามโครงการทดลอง
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด
4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด

ประชากรที่ศึกษา

ครูผู้สอนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ตาราง 2 จำนวนครูผู้สอนที่สอนในแต่ละวิชา

วิชา	จำนวนครูผู้สอน	ร้อยละ
ภาษาไทย	26	30.59
คณิตศาสตร์	29	34.12
ภาษาอังกฤษ	18	21.18
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	35	41.18
จริยศึกษา	21	24.71
พลศึกษา	10	11.76
ศิลปศึกษา	5	5.88
ดนตรีและนาฏศิลป์	5	5.88
กิจกรรมสร้างนิสัย	14	16.47
งานบ้าน	4	4.71
งานเกษตร	12	14.12
งานประดิษฐ์ งานช่าง	13	15.29
รวม	192*	

*ครูบางคนสอนหลายวิชา

จากตาราง 2 แสดงว่า มีครูผู้สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากถึงร้อยละ 41.18 รองลงไปก็คือ วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 34.12 ภาษาไทย ร้อยละ 30.59 และวิชาจริยศึกษา ร้อยละ 24.71

ตาราง 3 จำนวนชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์

จำนวนชั่วโมง	ครูผู้สอน	ร้อยละ
5 - 10 ชั่วโมง	3	3.53
11 - 15 ชั่วโมง	10	11.76
16 - 20 ชั่วโมง	44	51.76
มากกว่า 20 ชั่วโมง	28	32.94
รวม	85	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูผู้สอน สอนสัปดาห์ละ 16 - 20 ชั่วโมง มีร้อยละ 51.76
 รองลงไปก็คือ มากกว่า 20 ชั่วโมง ร้อยละ 32.94 สอน 11 - 15 ชั่วโมง ร้อยละ 11.76
 และ 5 - 10 ชั่วโมง น้อยที่สุด ร้อยละ 2.53

ตาราง 4 เวลาที่ใช้ในการอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดของครูผู้สอน

เวลา	จำนวนคน	ร้อยละ
เช้า	5	5.88
กลางวัน	3	3.53
เย็น	8	9.41
เมื่อมีชั่วโมงว่าง	40	47.06
ไม่ค่อยได้ใช้ห้องสมุด	33	38.82
ไม่เคยใช้ห้องสมุด	6	7.06
รวม	95 [*]	

* ครูบางคนเข้าใช้ห้องสมุดหลายเวลา

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูผู้สอนใช้เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดเมื่อมีชั่วโมงว่าง ถึงร้อยละ 47.06 รองลงไปก็คือ ไม่ค่อยได้ใช้ห้องสมุด ร้อยละ 38.82

ตาราง 5 จำนวนชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของครูผู้สอนใน 1 สัปดาห์

จำนวนชั่วโมง	จำนวนครูผู้สอน	ร้อยละ
0 - 2 ชั่วโมง	54	63.53
3 - 5 ชั่วโมง	23	27.06
6 - 8 ชั่วโมง	5	5.88
10 ชั่วโมงขึ้นไป	3	3.53
รวม	85	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูผู้สอนมีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมง ร้อยละ 63.53 รองลงไปก็คือ 3 - 5 ชั่วโมง ร้อยละ 27.06 ใช้ห้องสมุด 6 - 8 ชั่วโมง ร้อยละ 5.88 และ 10 ชั่วโมงขึ้นไป ร้อยละ 3.53

ตาราง 6 จุดประสงค์ในการ เข้าห้องสมุดของครูผู้สอน

จุดประสงค์ในการ เข้าห้องสมุด	จำนวน	ร้อยละ
อ่านหนังสือพิมพ์	43	50.59
อ่านนวนิยาย	9	10.59
อ่านหนังสือสารคดี	19	22.35
อ่านวารสาร	30	35.29
ค้นหาเรื่องที่มอบหมายให้นักเรียนทำรายงาน	35	41.18
คุยกับเพื่อน	4	4.71
อื่น ๆ (ไปตระเวน)	7	8.24
รวม	147*	

* ครูบางคนอ่านหลายประเภท

จากตาราง 6 แสดงว่า ครูผู้สอนเข้าห้องสมุด เพื่ออ่านหนังสือพิมพ์ถึงร้อยละ 50.59 รองลงไปก็คือ ค้นหาเรื่องที่มอบหมายให้นักเรียนทำรายงานร้อยละ 35.29 อ่านวารสาร ร้อยละ 35.29 อ่านหนังสือสารคดี ร้อยละ 22.35 และอ่านนวนิยาย ร้อยละ 10.59

ตาราง 7 วิชาที่ครูผู้สอนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอน

วิชา	จำนวนครู	ร้อยละ
ภาษาไทย	14	16.47
คณิตศาสตร์	3	3.53
ภาษาอังกฤษ	7	8.24
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	26	30.59
จริยศึกษา	9	10.59
พลศึกษา	4	4.71
ศิลปศึกษา	3	3.53
ดนตรีและนาฏศิลป์	5	5.88
กิจกรรมสร้างนิสัย	1	1.18
งานบ้าน	1	1.18
งานเกษตร	5	5.88
งานประดิษฐ์ งานช่าง	4	4.71
อื่น ๆ (โปรดระบุ)	3	3.53
รวม	85	100.00

จากตาราง 7 แสดงว่า วิชาที่ครูผู้สอนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอนมากที่สุดก็คือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 30.59 รองลงไปก็คือ วิชาภาษาไทย ร้อยละ 16.47 จริยศึกษา ร้อยละ 10.59 ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 8.24 งานเกษตร ดนตรี และนาฏศิลป์ ร้อยละ 5.88

การใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการสอนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช

2521

ตาราง 8 การใช้ประโยชน์ห้องสมุดของครูผู้สอน

ข้อ	ใช้ประโยชน์ห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย
1.	สิ่งพิมพ์ที่ทํานานใจอ่านจากห้องสมุด ได้แก่	
	1.1 หนังสือพิมพ์	4.74*
	1.2 วารสาร	4.44*
	1.3 หนังสือการ์ตูน	2.77
	1.4 นิทาน	3.09
	1.5 นวนิยาย	2.78
	1.6 หนังสืออ่านประกอบการสอน	4.83**
	1.7 หนังสือสารคดี	4.24
	1.8 จุลสาร	3.52*
	1.9 กฤตภาค	2.69
2.	กลุ่มวิชาที่ทํานองอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอน คือ	
	2.1 กลุ่มวิชาทักษะ	
	2.1.1 ภาษาไทย	3.81*
	2.1.2 คณิตศาสตร์	2.78
	2.1.3 ภาษาอังกฤษ	2.34
	2.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	4.03*
	2.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	
	2.3.1 จริยศึกษา	4.09*

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ข้อปฏิบัติของห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย
	2.3.2 พลศึกษา	2.54
	2.3.3 ศิลปศึกษา	2.56
	2.3.4 ดนตรีและนาฏศิลป์	2.58
	2.3.5 กิจกรรมสร้างนิสัย	2.81
	2.4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	
	2.4.1 งานบ้าน	2.56
	2.4.2 งานเกษตร	2.84
	2.4.3 งานประดิษฐ์ งานช่าง	2.88
3.	ครูผู้สอนนำหนังสือจากห้องสมุดมา เล่าให้นักเรียนฟังและแนะนำให้อ่าน	4.09*
4.	ครูผู้สอนแนะนำหนังสืออ่านประกอบในวิชาที่สอนแก่นักเรียน	4.35*
5.	ครูผู้สอนให้นักเรียนเขียนรายงานโดยให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด หลังจากที่ได้สอนไปแล้ว	4.59**
6.	ครูผู้สอนกำหนดเรื่องให้นักเรียนอ่านแล้วนำมา เล่าให้เพื่อนฟัง	4.04*
7.	ครูผู้สอนแนะนำให้นักเรียนค้นคว้าและอ่านบทความใหม่จากวารสาร	4.01*
8.	ครูผู้สอนเคยแนะนำนักเรียนเข้าไปเรียนที่ห้องสมุด โดยบรรณารักษ์ จัดเตรียมหนังสือที่จะใช้ไว้ให้	3.43
9.	ครูผู้สอนและบรรณารักษ์ได้แนะนำหรือชักชวนให้นักเรียนเป็นสมาชิกของ ห้องสมุดขึ้นด้วย	3.50*
10.	บรรณารักษ์เคยเข้ามาแนะนำหนังสืออ่านให้นักเรียนในห้องเรียน	3.23
11.	บรรณารักษ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานสัปดาห์ห้องสมุดทุกปี ทำให้นักเรียน ได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน	4.21*

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ข้อประโยชน์ห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย
12.	กิจกรรมที่ครูผู้สอนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	
	12.1 การเล่านิทาน	4.37*
	12.2 การอ่านทำนองเสนาะ	3.58*
	12.3 การแข่งขันตอบปัญหา	4.48*
	12.4 การเปิดหุ่น	3.68*
	12.5 การเขียนภาพระบายสี	3.77*
	12.6 การจัดนิทรรศการ	4.52**
	12.7 การฉายสไลด์	4.08*
	12.8 การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	3.57*
	12.9 การจัดจำหน่ายหนังสือราคาถูก	3.58*

* ข้อประโยชน์ห้องสมุดมาก

** ข้อประโยชน์ห้องสมุดมากที่สุด

จากตาราง 8 แสดงว่า สิ่งหนึ่งที่ครูผู้สอนสนใจอ่านจากห้องสมุดที่เห็นว่า ข้อประโยชน์ในการสอนมากที่สุด คือ หนังสืออ่านประกอบการสอน หนังสือพิมพ์ รองลงมาคือ หนังสือสารคดี วารสาร และจุลสาร นอกนั้น ปานกลาง

กลุ่มวิชาที่ครูผู้สอนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอนมาก คือ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในวิชาจริยศึกษา กลุ่มวิชาทักษะในวิชาภาษาไทย นอกนั้นปานกลาง

สิ่งที่ครูผู้สอนเห็นความสำคัญมากที่สุดในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดก็คือ การให้นักเรียนเขียนรายงานโดยให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด หลังจากที่ได้ล่องไปแล้ว รองลงไปก็คือ แนะนำหนังสืออ่านประกอบในวิชาที่สอนแก่นักเรียนนำหนังสือจากห้องสมุดมาเล่าให้นักเรียนฟัง และแนะนำให้อ่านโดยกำหนดเรื่องให้นักเรียนอ่านค้นคว้า แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง ทั้งยังแนะนำให้นักเรียนค้นคว้า และอ่านบทความใหม่จากวารสาร ครูผู้สอนและบรรณารักษ์ได้แนะนำหรือชักชวนให้นักเรียนเป็นสมาชิกของห้องสมุดอีกด้วย

การบริหารรักษาสถิติกิจกรรมเกี่ยวกับงานสัปดาห์ห้องสมุดทุกปี ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลินมาก กิจกรรมที่ครูผู้สอนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด คือ การสดนิทรรศการ การแข่งขันตอบปัญหา การเล่านิทาน รองลงไปก็คือ การฉายสไลด์ การเขียนภาพระบายสี การขีดหุ่น การอ่านทำนองเสนาะ การจัดทำหน้าหนังสือราคาถูก และการเขียนวิทยากรมาบรรยาย

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดของครูผู้สอน

ตาราง 9 ปัญหาและอุปสรรคด้านวัสดุห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย
1.	หนังสืออ่านประกอบวิชาต่าง ๆ มีน้อย	3.89 [*]
2.	หนังสือส่วนมากเก่าและล้าสมัย	4.04 [*]
3.	หนังสือบางเล่มมีผู้ต้องการใช้หลายคน แต่มีจำนวนน้อย	4.15 [*]
4.	หนังสือพิมพ์รายวันและวารสารฉบับใหม่ไม่อยู่ในห้องสมุด	3.37
5.	หนังสือคู่มือหลักสูตรใหม่มีไม่พอเพียงกับความต้องการของครูผู้สอน	4.01 [*]
6.	หนังสือพิมพ์รายวันมีจำนวนน้อยเกินไป	3.58 [*]
7.	หนังสืออ่านเพื่อความบันเทิง เช่น นวนิยาย นิทาน หรือเรื่องสั้นมีน้อย	3.32
8.	หนังสืออยู่ในตู้ปิดใส่กุญแจ ถ้าจะอ่านต้องขออนุญาตบรรณารักษ์	4.00 [*]
9.	หนังสือที่มีไม่ตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.16 [*]

^{*} แสดงว่า มีปัญหามาก

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้สอนมีปัญหาด้านวัสดุห้องสมุดมาก เกี่ยวกับหนังสือที่มีไม่ตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตร หนังสือบางเล่มมีผู้ต้องการใช้หลายคนแต่มีจำนวนน้อย หนังสือส่วนมากเก่าและล้าสมัย หนังสือคู่มือหลักสูตรใหม่มีไม่พอเพียงกับความต้องการของครูผู้สอน และหนังสืออยู่ในตู้ปิดกุญแจ ถ้าจะอ่านต้องขออนุญาตบรรณารักษ์ หนังสืออ่านประกอบวิชาต่าง ๆ มีน้อย และหนังสือพิมพ์รายวัน มีจำนวนน้อยเกินไป

ส่วนปัญหาที่มีเพียงปานกลาง ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันและวารสารฉบับใหม่ ไม่อยู่ในห้องสมุด และหนังสืออ่านเพื่อความบันเทิง เช่น นวนิยาย นิทาน หรือเรื่องสั้น มีน้อย

ตาราง 10 ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารงานห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย
1.	ในห้องสมุดไม่มีหนังสือใหม่ให้ยืมอ่าน	4.11*
2.	ห้องสมุดเปิดและปิดไม่ตรงเวลา	3.37
3.	การส่งหนังสือคืนห้องสมุดไม่รัดกุม ทำให้เกิดปัญหาภายหลัง	3.58*
4.	บรรณารักษ์ไม่อยู่ประจำทำงาน เวลาห้องสมุดเปิด	3.46
5.	บรรณารักษ์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการค้นหาหนังสือ	3.41
6.	ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด	3.65*
7.	บรรณารักษ์ต้องสอนวิชาอื่นด้วย จึงทำให้บริหารงานห้องสมุดไม่ได้เต็มที่	4.12*
8.	ผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด	3.20

* แสดงว่า มีปัญหามาก

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูผู้สอนมีปัญหาด้านการบริหารงานห้องสมุดมาก เกี่ยวกับ บรรณารักษ์ต้องสอนวิชาอื่นด้วย จึงทำให้บริหารงานห้องสมุดไม่ได้เต็มที่ ในห้องสมุดไม่มีหนังสือใหม่ให้ยืมอ่าน การส่งหนังสือคืนห้องสมุดไม่รัดกุม ทำให้เกิดปัญหาภายหลัง และครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด

ส่วนปัญหาที่มีเพียงปานกลาง ได้แก่ บรรณารักษ์ไม่อยู่ประจำทำงาน เวลาห้องสมุดเปิด บรรณารักษ์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการค้นหาหนังสือ ห้องสมุดเปิดหรือปิดไม่ตรงเวลา และผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด

ตาราง 11 ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริการของห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย
1.	บริการยืมหนังสือล่าช้า	3.09
2.	บรรณารักษ์ไม่เต็มใจในการให้บริการ	3.04
3.	ห้องสมุดให้ยืมหนังสือจำนวนน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการ	3.42
4.	ทำหนังสือวิพากษ์หาเรื่องที่ต้องการจากสารบัญ ดัชนี ภาคผนวก	3.61*
5.	ห้องสมุดไม่มีบัตรรายการที่จะช่วยค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็ว	3.85*
6.	ไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหาความรู้จากหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์	3.38
7.	หนังสือเรียงบนชั้นสับสนไม่เป็นระเบียบ จึงทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก	3.61*

* แสดงว่า มีปัญหามาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูผู้สอนมีปัญหาด้านการบริการของห้องสมุดมาก เกี่ยวกับห้องสมุดไม่มีบัตรรายการที่จะช่วยค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็ว หนังสือเรียงบนชั้นสับสนไม่เป็นระเบียบ จึงทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก ไม่สะดวกในการค้นหาเรื่องที่ต้องการจากสารบัญ ดัชนี และภาคผนวก

ส่วนปัญหาที่มีเพียงปานกลาง ได้แก่ ห้องสมุดให้ยืมหนังสือจำนวนน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการ และไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหาความรู้จากหนังสือ วารสารและหนังสือพิมพ์ บริการยืมหนังสือล่าช้า และบรรณารักษ์ไม่เต็มใจในการให้บริการ

ตาราง 12 ปัญหาและอุปสรรคด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย
1.	ห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ไปเข้าไม่สะดวก	3.02
2.	สภาพของห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยให้เข้าไปใช้	3.52*
3.	การถ่ายเทอากาศไม่ดี	3.65*
4.	แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ	3.61*
5.	มีเสียงรบกวนจากนอกห้องสมุด	4.07*
6.	ห้องสมุดไม่สะอาดและไม่เป็นระเบียบ	2.96
7.	ชั้นวางหนังสือหรือตู้หนังสืออยู่สูงเกินไป	2.89
8.	โต๊ะเก้าอี้มีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมที่จะนั่งอ่านหรือเขียน	3.24
9.	ใช้ห้องสมุดเป็นที่เรียนประจำ	3.39

* แสดงว่า มีปัญหามาก

จากตาราง 12 แสดงว่า ครูผู้สอนมีปัญหาด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุดมาก เกี่ยวกับ
มีเสียงรบกวนจากนอกห้องสมุด การถ่ายเทอากาศไม่ดี แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ และ
สภาพของห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยให้เข้าไปใช้ นอกนั้น เป็นปัญหাপานกลาง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนที่มีต่อห้องสมุด

1 ความคิดเห็นของครูผู้สอนในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการสอนให้ได้ผลดี นั้น ประกอบด้วยข้อคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

- 1.1 ควรหาหนังสือที่ตรงกับหลักสูตรไว้ในห้องสมุดให้มากพอ
- 1.2 ควรมีหนังสือประเภทต่าง ๆ เพื่อเสริมหลักสูตรในทุกสาขาวิชาให้เพียงพอ
- 1.3 จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการดึงดูดนักเรียนให้มีความสนใจในการใช้ห้องสมุด
- 1.4 ควรมีบัตรรายการเพื่อฝึกฝนการใช้ห้องสมุดอย่างถูกวิธี
- 1.5 ควรประกาศให้นักเรียนทราบเมื่อมีหนังสือใหม่ ๆ มาเข้าห้องสมุด
- 1.6 ควรมีหนังสือที่ทันสมัยและสอดคล้องกับวิชาที่เรียน
- 1.7 บรรณารักษ์ควรจัดกิจกรรมให้ช่วยให้นักเรียนสนใจการอ่านให้มากขึ้น
- 1.8 ควรมีหนังสือเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ให้พอเพียง ฉะนั้น การสอนการเรียนหลักสูตรใหม่ก็จะไม่ได้ผลเท่าที่ควร
- 1.9 ควรจะมีหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสือสำหรับค้นคว้า เกี่ยวกับกลุ่มวิชาต่าง ๆ ให้เพียงพอ แล้วให้นักเรียนได้ค้นคว้ากันอย่างจริงจัง
- 1.10 บรรณารักษ์ควรจะร่วมมือกับครูผู้สอนคัดเตรียมหนังสือประกอบการเรียน หรืออ่านนอกเวลาทุกครั้งให้นักเรียนจะใช้
- 1.11 กำหนดวันให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด เป็นระบบชั้นเรียน เพื่อจะได้ไม่แย่งหนังสือและสถานที่กัน

2 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากห้องสมุด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่

- 2.1 ควรมีหนังสือประกอบการค้นคว้าและหนังสืออ่านประกอบนอกเวลามากพอกับจำนวนนักเรียน เพื่อสะดวกในการให้คำแนะนำ
- 2.2 ครูบรรณารักษ์ควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

2.3 ในหลักสูตรควรมีเวลาให้นักเรียนได้เรียนรู้ใช้ห้องสมุดอย่างน้อย สัปดาห์ละ

1 คาบ

2.4 เนื่องจากการเรียนแผนใหม่มีจุดประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ฉะนั้น หนังสืออ่านประกอบแต่ละวิชา ควรมีสัดส่วนที่เพียงพอแก่นักเรียน บางครั้งครูผู้สอนต้องการให้นักเรียนเข้าค้นคว้าพร้อม ๆ กันทั้งห้องเรียน

2.5 ควรมีหนังสือเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ให้เพียงพอ และจัดไว้เป็นหมวดหมู่ อย่ายให้ปะปนกัน

2.6 การจัดการรรมห้องสมุดถือว่าเป็นส่วนสำคัญ

2.7 ควรมีการแนะนำหนังสือใหม่เพื่อดึงดูดความสนใจนักเรียน

2.8 ห้องสมุดควรจัดทำบรรณานุกรมและบรรณนิเทศน์ให้สอดคล้องกับบทเรียน

2.9 ทางโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือให้เพียงพอ

2.10 มีการประชาสัมพันธ์และแนะนำหนังสือที่น่าสนใจแต่ละระดับชั้น

3 ปัญหาในการใช้ห้องสมุดของครูผู้สอน

3.1 หนังสืออยู่ในตู้ปิดล็อกกุญแจ ไม่สะดวกในการเลือกอ่าน

3.2 มั่วเสียงรบกวนมาก

3.3 นักเรียนชั้นเล็กไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด ชอบเข้ามาวิ่งเล่น

3.4 ห้องสมุดไม่ควรเป็นห้องเอนกประสงค์เกินไป เช่น จัดประชุม หรือจัดเรียน

พิเศษในวิชาอื่น

3.5 ควรมีระเบียบการใช้ห้องสมุดที่เคร่งครัด

3.6 ห้องสมุดคับแคบเกินไป

3.7 ความไม่เป็นระเบียบของผู้เข้าใช้ห้องสมุด

3.8 อ่านหนังสือ ไม่ถนัดหนังสือ ทำให้ชำรุดเสียหาย

3.9 เจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุด ควรมีความรู้หรือเคยเรียนทางบรรณารักษศาสตร์

มาโดยตรง จะทำให้มีประสบการณ์ในการจัดบริการมากกว่า

4. ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่จะปรับปรุงห้องสมุดให้อยู่ในสภาพดีและมีปัญหาน้อยที่สุด

- 4.1 ห้องสมุดอยู่ในสภาพที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปรับปรุงในด้านปริมาณและคุณภาพของหนังสือ
- 4.2 จัดมุมสำหรับหนังสือนิตยสารใหม่แต่ละระดับชั้น เพื่อสะดวกในการค้นคว้า
- 4.3 ให้มีบรรณารักษ์อยู่ประจำ
- 4.4 ควรมีการจัดหาตู้สำหรับแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับห้องสมุด เพื่อที่จะได้ทราบความประสงค์และข้อเสนอแนะของผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุง และให้บริการได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด
- 4.5 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมนักเรียนให้รู้คุณค่าของห้องสมุด
- 4.6 ห้องสมุดเป็นห้องเฉพาะ ไม่ใช่ห้องที่จะเก็บตัวนักเรียน รอผู้ปกครองตอนเย็น และไม่ใช่ห้องสำหรับให้นักเรียนมาทำการบ้าน
- 4.7 มีการจัดบอร์ดนิเทศ และเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นประจำ ไม่จำเจ มีการติดข่าวที่น่าสนใจ และความรู้อื่น ๆ ประจำสัปดาห์

นักเรียนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ตาราง 13 กลุ่มวิชาที่นักเรียนสนใจเรียน

กลุ่มวิชา	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
กลุ่มทักษะ	365	39.80
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	483	52.67
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	211	23.01
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	330	35.99
รวม	1,389*	

*นักเรียนบางคนตอบหลายกลุ่มวิชา

จากตาราง 13 แสดงว่า กลุ่มวิชาที่นักเรียนสนใจเรียนมาก คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 52.67 รองลงไปก็เป็นกลุ่มทักษะ ร้อยละ 39.80 กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 35.99 และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ร้อยละ 23.01

ตาราง 14 วิชาที่นักเรียนสนใจเรียนและทำคะแนนได้ดี

วิชา	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
ภาษาไทย	219	23.88
คณิตศาสตร์	325	35.44
ภาษาอังกฤษ	303	33.04
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	236	25.74
จริยศึกษา	100	10.91
พลศึกษา	296	32.28
ศิลปศึกษา	191	20.83
ดนตรีและนาฏศิลป์	138	15.05
กิจกรรมสร้างนิสัย	74	8.07
งานบ้าน	67	7.31
งานเกษตร	159	17.34
งานประดิษฐ์ งานช่าง	244	26.61
รวม	2,352*	

*นักเรียนบางคนทำคะแนนได้ดีหลายวิชา

จากตาราง 14 แสดงว่า วิชาที่นักเรียนสนใจเรียน และทำคะแนนได้ดี คือ วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 35.44 รองลงไปก็คือ วิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 33.04 พลศึกษา ร้อยละ 32.28 งานประดิษฐ์ งานช่าง ร้อยละ 26.61 สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 25.74 และภาษาไทย ร้อยละ 23.88

ตาราง 15 วิชาที่นักเรียนสนใจปฏิบัติ

วิชา	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
จริยศึกษา	178	19.41
พลศึกษา	457	49.84
ศิลปศึกษา	250	27.26
ดนตรีและนาฏศิลป์	226	24.65
กิจกรรมสร้างนิสัย	117	12.76
งานบ้าน	214	23.34
งานเกษตร	217	26.66
งานประดิษฐ์ งานช่าง	305	33.26
รวม	1,964*	

*นักเรียนบางคนตอบหลายวิชา

จากตาราง 15 แสดงว่า วิชาที่นักเรียนสนใจปฏิบัติ ได้แก่ วิชาพลศึกษา ร้อยละ 49.84 รองลงไปก็คือ งานประดิษฐ์งานช่าง ร้อยละ 33.26 ศิลปศึกษา ร้อยละ 27.26 ดนตรีและนาฏศิลป์ ร้อยละ 24.65 งานเกษตร ร้อยละ 26.66 งานบ้าน ร้อยละ 23.34 จริยศึกษา ร้อยละ 19.41 และกิจกรรมสร้างนิสัย ร้อยละ 12.76

ตาราง 16 เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดของนักเรียน

เวลา	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
เช้า	154	16.79
พักกลางวัน	480	52.34
เย็น	53	5.78
เมื่อมีชั่วโมงว่าง	290	31.62
ไม่ค่อยได้ใช้ห้องสมุด	188	20.50
ไม่เคยใช้ห้องสมุด	22	2.40
รวม	1,187*	

*นักเรียนบางคนเข้าใช้ห้องสมุดหลายเวลา

จากตาราง 16 แสดงว่า นักเรียนใช้เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดมากที่สุด ในเวลาพักกลางวัน ร้อยละ 52.34 รองลงไปก็คือ เมื่อมีชั่วโมงว่าง ร้อยละ 31.62

ตาราง 17 จำนวนชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของนักเรียนใน 1 สัปดาห์

ระยะเวลา	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
0 - 2 ชั่วโมง	576	62.81
3 - 5 ชั่วโมง	270	29.44
6 - 8 ชั่วโมง	58	6.32
10 ชั่วโมงขึ้นไป	13	1.42
รวม	917	

จากตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนใช้ห้องสมุด สัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมง มากที่สุด คือ ร้อยละ 62.81 รองลงไปก็คือ 3 - 5 ชั่วโมง ร้อยละ 29.44

ตาราง 18 กิจกรรมที่นักเรียนกระทำขณะอยู่ในห้องสมุด

กิจกรรม	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
อ่านหนังสือพิมพ์	188	20.50
อ่านหนังสือการ์ตูน	212	23.12
อ่านนวนิยาย-นิทาน	267	29.12
อ่านหนังสือสารคดี	264	28.79
อ่านวารสาร	90	9.81
ค้นคว้างานที่ครูมอบให้	612	66.74
ทำการบ้าน	58	6.32
อื่น ๆ (โปรดระบุ)	39	4.25
รวม	1,730*	

*นักเรียนบางคนทำกิจกรรมหลายอย่าง

จากตาราง 18 แสดงว่า นักเรียนเข้าห้องสมุดเพื่อค้นคว้างานที่ครูมอบให้ ร้อยละ 66.74 รองลงไปก็คือ อ่านนวนิยาย-นิทาน ร้อยละ 29.12 อ่านหนังสือสารคดี ร้อยละ 28.79 อ่านหนังสือการ์ตูน ร้อยละ 23.12 และอ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 20.50

ตาราง 19 วิชาที่นักเรียนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการเรียน

วิชา	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
ภาษาไทย	181	19.74
คณิตศาสตร์	27	2.94
ภาษาอังกฤษ	41	4.47
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	736	80.26
จริยศึกษา	135	14.72
พลศึกษา	35	3.82
ศิลปศึกษา	28	3.05
ดนตรีและนาฏศิลป์	32	3.49
กิจกรรมสร้างนิสัย	42	4.58
งานบ้าน	58	6.32
งานเกษตร	63	6.87
งานประดิษฐ์ งานช่าง	47	5.13
อื่น ๆ (โปรตระกูล)	2	0.22
รวม	1,427*	

*นักเรียนบางคนตอบหลายวิชา

จากตาราง 19 แสดงว่า วิชาที่นักเรียนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการเรียนมากที่สุด ได้แก่ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด ร้อยละ 80.26 รองลงไปก็คือ วิชาภาษาไทย ร้อยละ 19.74 จริยศึกษา 14.72 งานเกษตร ร้อยละ 6.87 งานบ้าน ร้อยละ 6.32

การใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการ เรียนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521

ตาราง 20 การใช้ประโยชน์ห้องสมุดของนักเรียน

ข้อ	ใช้ประโยชน์ห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย
1.	สิ่งพิมพ์ที่ทํานสนใจอ่านจากห้องสมุด ได้แก่	
	1.1 หนังสือพิมพ์	3.44
	1.2 วารสาร	3.06
	1.3 หนังสือการ์ตูน	2.38
	1.4 นิทาน	3.47
	1.5 นวนิยาย	3.07
	1.6 หนังสืออ่านประกอบการ เรียน	3.51*
	1.7 หนังสือสารคดี	3.65*
	1.8 จุลสาร	3.02
	1.9 กฤตภาค	2.87
2.	กลุ่มวิชาที่ทํานต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการ เรียน คือ	
	2.1 กลุ่มวิชาทักษะ	
	2.1.1 ภาษาไทย	3.52*
	2.1.2 คณิตศาสตร์	3.24
	2.1.3 ภาษาอังกฤษ	3.11
	2.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	4.33*
	2.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ข้อปฏิบัติในห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย
	2.3.1 จริยศึกษา	3.27
	2.3.2 พลศึกษา	2.93
	2.3.3 ศิลปศึกษา	3.04
	2.3.4 ดนตรีและนาฏศิลป์	2.94
	2.3.5 กิจกรรมสร้างนิสัย	3.42
	2.4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	
	2.4.1 งานบ้าน	3.19
	2.4.2 งานเกษตร	3.41
	2.4.3 งานประดิษฐ์ งานช่าง	3.09
3.	ครูผู้สอนนำหนังสือจากห้องสมุดมา เล่าให้นักเรียนฟังและแนะนำให้อ่าน	3.57*
4.	ครูผู้สอนแนะนำหนังสืออ่านประกอบในวิชาที่สอนแก่นักเรียน	4.04*
5.	ครูผู้สอนให้นักเรียน เขียนรายงานโดยให้ค้นคว้า เติมเติมจากห้องสมุด หลังจากที่ได้สอนไปแล้ว	4.34*
6.	ครูผู้สอนกำหนดเรื่องให้นักเรียนอ่านแล้วนำมา เล่าให้เพื่อนฟัง	3.71*
7.	ครูผู้สอนแนะนำให้นักเรียนค้นคว้า และอ่านบทความใหม่จากวารสาร	3.37
8.	ครูผู้สอนเคยพานักเรียนเข้าไปเรียนที่ห้องสมุด โดยบรรณารักษ์คัดเตรียมหนังสือที่จะใช้ไว้ให้	3.45
9.	ครูผู้สอนและบรรณารักษ์ได้แนะนำหรือชักชวนให้นักเรียนเป็นสมาชิกของห้องสมุด อื่นด้วย	3.43
10.	บรรณารักษ์เคยเข้ามาแนะนำหนังสืออ่านให้แก่นักเรียนในห้องเรียน	3.04

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ใช้ประโยชน์ห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย
11.	บรรณารักษ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานสัปดาห์ห้องสมุดทุกปี ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน	4.15*
12.	กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	
	12.1 การเล่านิทาน	3.16
	12.2 การอ่านทำนองเสนาะ	3.88*
	12.3 การแข่งขันตอบปัญหา	4.05*
	12.4 การเขียน	3.07
	12.5 การเขียนภาพระบายสี	3.64*
	12.6 การจัดนิทรรศการ	4.20*
	12.7 การฉายสไลด์	4.12*
	12.8 การเขียนวิทยากรมาบรรยาย	3.49
	12.9 การจัดจำหน่ายหนังสือราคาถูก	3.36

*ใช้ประโยชน์ห้องสมุดมาก

จากตาราง 20 แสดงว่า สิ่งพิมพ์ที่นักเรียนเห็นว่าใช้ประโยชน์ในการเรียนมาก คือ หนังสือสารคดีและหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ นอกนั้นปานกลาง และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ว่า มีประโยชน์น้อย

กลุ่มวิชาที่ต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการเรียนมาก คือ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มวิชาทักษะในวิชาภาษาไทย นอกนั้นปานกลาง

สิ่งที่นักเรียนเห็นความสำคัญมากในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดก็คือ การที่ครูผู้สอนได้ให้นักเรียนเขียนรายงานโดยให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด หลังจากที่ได้ล่องไปแล้ว โดยแนะนำหนังสืออ่านประกอบ นำหนังสือจากห้องสมุดมาเล่าให้ฟังและแนะนำให้อ่าน กำหนดเรื่องให้นักเรียนอ่าน แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง และการที่บรรณารักษ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานสัปดาห์ห้องสมุดทุกปี ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลินมาก ตลอดจนกิจกรรมที่เห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการเรียนมากที่สุดก็คือ การจัดทำบัตรคำ การฉายสไลด์ การแข่งขันตอบปัญหา การอ่านทำนองเสนาะ และการเขียนภาพระบายสี

ปัญหา และอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดของนักเรียน

ตาราง 21 ปัญหาและอุปสรรคด้านวัสดุห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย
1.	หนังสืออ่านประกอบวิชาต่าง ๆ มีน้อย	3.29
2.	หนังสือส่วนมากเก่าและล้าสมัย	3.19
3.	หนังสือที่มีไม่ตรงกับวิชาที่เรียน	3.18
4.	หนังสือบางเล่มมีผู้ต้องการใช้หลายคนแต่มีจำนวนน้อย	3.46
5.	หนังสือพิมพ์รายวันและวารสารฉบับใหม่ไม่อยู่ในห้องสมุด	2.97
6.	หนังสือพิมพ์รายวันมีจำนวนน้อยเกินไป	2.97
7.	หนังสืออ่านเพื่อความบันเทิง เช่น นวนิยาย นิทาน หรือเรื่องสั้นมีน้อย	3.30
8.	หนังสืออยู่ในตู้ปิดใส่กุญแจ ถ้าจะอ่านต้องขออนุญาตบรรณารักษ์	3.38

จากตาราง 21 แสดงว่า นักเรียนมีปัญหาด้านวัสดุห้องสมุดเพียงปานกลาง เกี่ยวกับหนังสือบางเล่มมีผู้ต้องการใช้หลายคน แต่มีจำนวนน้อย และหนังสืออยู่ในตู้ปิดใส่กุญแจ ถ้าจะอ่านต้องขออนุญาตบรรณารักษ์ รวมทั้งหนังสืออ่านเพื่อความบันเทิง เช่น นวนิยาย นิทานหรือเรื่องสั้น ตลอดจนอ่านประกอบวิชาต่าง ๆ มีน้อย หนังสือส่วนมากเก่าและล้าสมัย หนังสือที่มีไม่ตรงกับวิชาที่เรียน

ตาราง 22 ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย
1.	ในห้องสมุดไม่มีหนังสือใหม่ ๆ ให้ยืมอ่าน	3.05
2.	ห้องสมุดเปิดและปิดไม่ตรงเวลา	2.73
3.	การส่งหนังสือคืนห้องสมุดไม่รัดกุมทำให้เกิดปัญหาภายหลัง	3.04
4.	บรรณารักษ์ไม่อยู่ประจำทำงานเวลาห้องสมุดเปิด	2.82
5.	บรรณารักษ์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการค้นหาหนังสือ	3.08
6.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด	2.99

จากตาราง 22 แสดงว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการบริหารห้องสมุด บรรณารักษ์ให้ความร่วมมือในการค้นหาหนังสือ ในห้องสมุดไม่มีหนังสือใหม่ ๆ ให้ยืมอ่าน และการส่งหนังสือคืนห้องสมุดไม่รัดกุม ทำให้เกิดปัญหาภายหลัง ระดับปานกลาง

ตาราง 23 ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริการห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย
1.	บริการยืมหนังสือล่าช้า	2.83
2.	บรรณารักษ์ไม่เต็มใจในการให้บริการ	2.70
3.	ห้องสมุดให้ยืมหนังสือจำนวนน้อยเกินไปไม่เพียงพอความต้องการ	2.65
4.	นักเรียนรู้จักวิธีค้นหาเรื่องที่ต้องการจากสารบัญ ศัพท์ ภาคผนวก	3.09
5.	ห้องสมุดไม่มีบัตรรายการที่จะช่วยค้นหาหนังสือได้รวดเร็ว	2.89
6.	ไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหาความรู้จากหนังสือวารสาร และหนังสือพิมพ์	3.17
7.	หนังสือเรียงบนชั้นสับสนไม่เป็นระเบียบ จึงทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก	3.23

จากตาราง 23 แสดงว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการบริการของห้องสมุดเกี่ยวกับหนังสือเรียงบนชั้นสับสนไม่เป็นระเบียบ จึงทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก ไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหาความรู้จากหนังสือวารสารและหนังสือพิมพ์ เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับวิธีค้นหาเรื่องที่ต้องการจากสารบัญ ศัพท์ ภาคผนวก ทั้งห้องสมุดไม่มีบัตรรายการที่จะช่วยค้นหาหนังสือได้รวดเร็วและบริการยืมหนังสือล่าช้า ระดับปานกลาง

ตาราง 24 ปัญหาและอุปสรรคด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย
1.	ห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ไปใช้ไม่สะดวก	2.84
2.	สภาพของห้องสมุดไม่เชิญชวนให้เข้าไปใช้	2.76
3.	การถ่ายเทอากาศไม่ดี	2.73
4.	แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ	2.97
5.	มีเสียงรบกวนจากนอกห้องสมุด	3.31
6.	ห้องสมุดไม่สะอาด และไม่เป็นระเบียบ	2.78
7.	ชั้นวางหนังสือหรือตู้หนังสือสูงเกินไป	2.75
8.	โต๊ะเก้าอี้มีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมที่จะนั่งอ่านหรือเขียน	2.98
9.	ใช้ห้องสมุดเป็นที่เรียนประจำ	2.61

จากตาราง 24 แสดงว่า นักเรียนมีปัญหาด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุดเกี่ยวกับเสียงรบกวนจากนอกห้องสมุด โต๊ะเก้าอี้มีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมที่จะนั่งอ่านหรือเขียน แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ ห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ไปใช้ไม่สะดวก และสภาพของห้องสมุดไม่เชิญชวนให้เข้าไปใช้ เพราะไม่สะอาดและไม่เป็นระเบียบ ระดับปานกลาง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด

1 ความคิดเห็นของนักเรียนในการใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์นั้น มีผลต่อการเรียนดังนี้

- 1.1 ก่อให้เกิดความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า
- 1.2 ให้ความรู้มากกว่าครูสอนในชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความรู้รอบตัวดี
- 1.3 ทำให้เข้าใจในการเรียนและสะดวกในการค้นหาหนังสือ
- 1.4 รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- 1.5 ทำให้รู้ในสิ่งที่ยังไม่ได้เรียน ได้ความรู้เพิ่มเติม
- 1.6 ทำให้รักการอ่านมากขึ้น เพราะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมาก
- 1.7 ช่วยทำให้หาค้นคว้าได้ในบางโอกาสที่ครูไม่ได้สอน
- 1.8 มื่อนคลายความตึงเครียด มีความสุขที่ได้มีโอกาสเลือกอ่านหนังสือตามความ

สนใจ

- 1.9 สะดวกในการทำรายงาน ไม่ต้องไปหาหนังสือที่ห้องสมุดอื่น
- 1.10 ทำให้มีระเบียบ รู้อะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ และอ่านหนังสือได้คล่องแคล่วขึ้น

2 ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดของนักเรียน

- 2.1 ควรตั้งกฎเกณฑ์ในการใช้ห้องสมุดให้เคร่งครัด
- 2.2 ควรมีบรรณารักษ์หลายคนเพื่อช่วยบริการ
- 2.3 บรรณารักษ์ควรอยู่ประจำ เปิดปิดห้องสมุดตามเวลาที่กำหนด
- 2.4 บรรณารักษ์ควรเปิดตู้หนังสือ เพื่อให้อ่านได้ทั่วถึง
- 2.5 ควรจัดให้โต๊ะและเก้าอี้สมดุลกัน จะได้นั่งอ่านสะดวก
- 2.6 ควรมีหนังสือใหม่ ๆ ให้มากพอกับความต้องการของนักเรียน
- 2.7 บรรณารักษ์ควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนักเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่
- 2.8 ควรจัดนิทรรศการและสาริตเกี่ยวกับความรู้เพิ่มเติมบ่อย ๆ

- 2.9 ควรจัดหนังสือให้เป็นหมวดหมู่ และชักชวนให้นักเรียนเข้าไปอ่านหนังสือได้อย่าง

อิสระ

- 2.10 ให้นักเรียนทำบัตรเข้าใช้ห้องสมุด และมีสิทธิในการยืมหนังสือ
2.11 ควรหาหนังสือที่มีสาระดี มีประโยชน์ต่อการเรียน
2.12 ควรฉายสไลด์ เพื่อความรู้และความบันเทิง และสัปดาห์กิจกรรม เช่น เล่านิทาน

เป็นต้น

- 2.13 ควรมีรายการหนังสือ จะได้สะดวกต่อการค้นหา
2.14 ควรเปิดบริการทุกวัน ทั้ง เช้า กลางวัน เย็น ถ้าเปิดวันเสาร์สักครึ่งวันก็ยิ่งดี
2.15 หนังสือในตู้ควร เปิดให้อ่านและยืมได้ทุกวัน

3 ปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน

- 3.1 มีเสียงดังจากข้างนอกห้องสมุด ทำให้อ่านหนังสือไม่ค่อยรู้เรื่อง
3.2 ตู้หนังสือมีกุญแจ สิ้นหมดโอกาสที่จะค้นคว้า
3.3 บรรณารักษ์ควรเปิดตู้หนังสือให้นักเรียนได้อ่านบ้าง
3.4 ควรเปิดปิดห้องสมุดให้เป็นเวลา ถ้าบรรณารักษ์ป่วยหรือติดธุระ ควรหาคนอื่น

มาแทน

- 3.5 แสงสว่างไม่เพียงพอ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก
3.6 ค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ยาก เพราะจัดไม่เป็นระเบียบ
3.7 ไม่มีบัตรรายการ ทำให้ลำบากต่อการค้นคว้า
3.8 บรรณารักษ์ไม่ยอมให้นักเรียนยืมหนังสือ เพราะกลัวนักเรียนทำขาด
3.9 ครูไม่ค่อยแนะนำหนังสือที่ดีให้อ่าน
3.10 บรรณารักษ์ไม่เต็มใจให้นักเรียนเข้าไปอ่านหนังสือ และไม่ให้ความร่วมมือ

ในการค้นคว้า

- 3.11 หนังสือมีไม่เพียงพอ ที่มีอยู่ก็ขาด เก่า และล้าสมัย
3.12 ห้องสมุดไม่สะอาดและขาดความเป็นระเบียบ ทำให้ไม่น่าเข้าไปใช้
3.13 โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งอ่าน ไม่พอนั่ง

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดในการที่จะปรับปรุงห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่มีปัญหาน้อยที่สุด

- 4.1 ควรตั้งระเบียบห้องสมุดให้เคร่งครัดกว่าเดิม
- 4.2 บรรณารักษ์ควรอยู่ประจำ และเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อเข้าไปค้นคว้า
- 4.3 ควรมีนักเรียนเป็นเวรจัดห้องสมุด และมีคนดูแลแทนบรรณารักษ์เมื่อบรรณารักษ์

ไม่อยู่

- 4.4 ควรจัดหาหนังสือเพิ่มเติมใหม่ ๆ ให้มากกว่านี้
- 4.5 บรรณารักษ์ควรชี้แจงหนังสือต่าง ๆ ให้นักเรียนฟัง
- 4.5 ควรตกแต่งห้องสมุดให้เรียบร้อยและสวยงาม เพื่อเรียกร้องความสนใจจาก

นักเรียน

- 4.7 บรรณารักษ์ควรนำหนังสือในตู้ออกมาให้นักเรียนอ่าน
- 4.8 บรรณารักษ์ควร เอาใจใส่ให้นักเรียนที่เข้าไปใช้ห้องสมุด และแนะนำการใช้หนังสือ
- 4.9 จัดหาหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการเรียนมาไว้ในห้องสมุดให้มาก
- 4.10 ไม่ควรใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน หรือมีการสวดกิจกรรมในห้องสมุด ทำให้

นักเรียนมีโอกาสใช้ห้องสมุดไม่ได้เต็มที่

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่
 - 1.1 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 85 คน
 - 1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 917 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ชุด คือ
แบบสอบถามของครูผู้สอน และแบบสอบถามนักเรียน
แบบสอบถามครูผู้สอนและนักเรียน แบ่งเป็น 4 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามในด้านการเรียนการสอนและการใช้ห้องสมุดเป็นแบบเลือกตอบ
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด
แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนและนักเรียน
เป็นแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากโรงเรียนในโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 โดยผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้อิงตามแจกแจงความถี่ เฉพาะตอนที่ 1 - 3

4.2 หาค่าร้อยละของรายการคำถามประเภทเลือกตอบ

4.3 หาค่าเฉลี่ยของแต่ละรายการ คำถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ครูผู้สอน

1. ครูผู้สอน ร้อยละ 41.18 เป็นครูผู้สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเวลาสอน
สัปดาห์ละ 16 - 20 ชั่วโมง ถึงร้อยละ 51.76 และมีเวลามาใช้ห้องสมุดเมื่อมีชั่วโมงว่าง
ร้อยละ 47.06 มาใช้ห้องสมุด สัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมง ร้อยละ 63.53 จุดประสงค์ในการเข้า
ห้องสมุด ก็เพื่ออ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ 50.59 รองลงไปก็คือ ค้นหา เรื่องที่มอบหมายให้นักเรียน
ทำรายงาน ร้อยละ 35.29 วิชาที่ครูผู้สอนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอนมากที่สุดก็คือ วิชา
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 30.59

2. การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อประกอบการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 ครูผู้สอนสนใจอ่านหนังสือประกอบการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.83 และเข้าไปอ่านหนังสือพิมพ์
มีค่าเฉลี่ย 4.74 กลุ่มวิชาที่ครูผู้สอน ต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอน คือ กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต มีค่าเฉลี่ย 4.09 และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในวิชาจริยศึกษา มีค่าเฉลี่ย
4.03 ครูผู้สอนให้นักเรียนเขียนรายงาน โดยให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดหลังจากที่ได้สอน
ไปแล้ว มีค่าเฉลี่ย 4.59 กิจกรรมที่ครูผู้สอนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน คือ
การจัดนิทรรศการ มีค่าเฉลี่ย 4.52 การแข่งขันตอบปัญหา มีค่าเฉลี่ย 4.48

3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดของครูผู้สอน

3.1 ด้านวัสดุห้องสมุด เกี่ยวกับหนังสือที่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.16 และหนังสืออยู่ในตู้ปิดใส่กุญแจ ถ้าจะอ่านต้องขออนุญาตบรรณารักษ์ มีค่าเฉลี่ย

4.00

3.2 ด้านการบริหารงานห้องสมุด บรรณารักษ์ต้องล่อนวิลาอื่นด้วย จึงทำให้บริหารงานห้องสมุดไม่ได้เต็มที่ มีค่าเฉลี่ย 4.12 และในห้องสมุดไม่มีหนังสือใหม่ให้ยืมอ่าน มีค่าเฉลี่ย

4.11

3.3 ด้านการบริการของห้องสมุด เกี่ยวกับห้องสมุดไม่มีบัตรรายการที่จะช่วยค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 3.85 และหนังสือเรียงบนชั้นสับสนไม่เป็นระเบียบ จึงทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก มีค่าเฉลี่ย 3.61

3.4 ด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด เกี่ยวกับมีเสียงรบกวนจากนอกห้องสมุด มีค่าเฉลี่ย 4.07 การถ่ายเทอากาศไม่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.65 และแสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3.61

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนที่มีต่อห้องสมุด

4.1 ด้านการจัดหา ครูผู้สอนเสนอแนะให้บรรณารักษ์และครูผู้สอนร่วมมือกันในการจัดหาวัสดุห้องสมุด เพื่อให้ได้วัสดุที่ห้องสมุดที่ทันสมัยและตรงตามหลักสูตรใหม่

4.2 ด้านการบริการ ครูผู้สอนเสนอแนะให้ทำเครื่องมือช่วยค้น เช่น บัตรรายการบรรณานุกรม ดัชนี และบรรณนิทัศน์ เป็นต้น และจัดการบริการเป็นระบบชั้นเปิด

4.3 ด้านการบริหาร ครูผู้สอนต้องการให้ผู้บริหารห้องสมุดมีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ และออกกฎระเบียบในการปฏิบัติให้เป็นที่น่าพอใจ เพื่อที่จะไม่ให้เกิดปัญหาในการใช้ห้องสมุดผิดจุดประสงค์

4.4 ด้านอาคารสถานที่ ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ห้องสมุดตั้งอยู่ในทำเลที่ไม่ดี มีเสียงรบกวนมาก

4.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ ครูผู้สอนเสนอแนะให้บรรณารักษ์ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ

นักเรียน

1. กลุ่มวิชาที่นักเรียนสนใจเรียนมาก คือ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 59.67 แต่วิชาที่สนใจเรียนและทำคะแนนได้ดี คือ วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 35.44 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 25.74 วิชาที่นักเรียนสนใจปฏิบัติ ได้แก่ วิชาพลศึกษา ร้อยละ 49.84 นักเรียนใช้เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดมากที่สุด ในเวลา กลางวัน ร้อยละ 52.34 สัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมง ร้อยละ 62.81 นักเรียนเข้าห้องสมุด เพื่อค้นคว้างานที่ครูผู้สอนมอบให้ร้อยละ 66.74 วิชาที่นักเรียนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าใน การเรียนมากที่สุด ได้แก่ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 80.26

2. การใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นักเรียนสนใจอ่านหนังสือสารคดี มีค่าเฉลี่ย 3.65 และหนังสืออ่านประกอบ การเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.51 กลุ่มวิชาที่นักเรียนอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการเรียน คือ กลุ่ม วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีค่าเฉลี่ย 4.33 และกลุ่มวิชาทักษะในวิชาภาษาไทย มี ค่าเฉลี่ย 3.52 ครูผู้สอนให้นักเรียนเขียนรายงานโดยให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด หลังจากที่ได้สอนไปแล้ว มีค่าเฉลี่ย 4.34 บรรณารักษ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานสัปดาห์ห้องสมุด ทุกปี ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน มีค่าเฉลี่ย 4.15 กิจกรรมที่นักเรียน เห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการเรียน คือ การจัดนิทรรศการ มีค่าเฉลี่ย 4.20 การฉายสไลด์ มีค่าเฉลี่ย 4.12 การแข่งขันตอบปัญหา มีค่าเฉลี่ย 4.05

3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดของนักเรียน

3.1 ด้านวัสดุห้องสมุด เกี่ยวกับหนังสือบางเล่ม มีผู้ต้องการใช้หลายคน แต่มี จำนวนน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.46 และหนังสืออยู่ในตู้ปิดใส่กุญแจ ถ้าจะอ่านต้องขออนุญาต บรรณารักษ์ มีค่าเฉลี่ย 3.38

3.2 ด้านการบริหารงานห้องสมุด เกี่ยวกับบรรณารักษ์ไม่ให้ความร่วมมือในการ ค้นหาหนังสือ มีค่าเฉลี่ย 3.08 และในห้องสมุดไม่มีหนังสือใหม่ ๆ ให้ยืมอ่าน มีค่าเฉลี่ย 3.05

3.3 ด้านการบริการห้องสมุด เกี่ยวกับหนังสือบนชั้นสลับไม่เป็นระเบียบ จึงทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก มีค่าเฉลี่ย 3.23 และไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหาความรู้จากหนังสือวารสารและหนังสือพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย 3.17 ห้องสมุดไม่มีบัตรรายการที่จะช่วยค้นหาหนังสือได้รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 2.89

3.4 ด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด เกี่ยวกับเสียงรบกวนจากนอกห้องสมุด มีค่าเฉลี่ย 3.31 โต๊ะเก้าอี้มีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมที่จะนั่งอ่านหรือเขียน มีค่าเฉลี่ย 2.98

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด

4.1 ด้านการบริการ นักเรียนเสนอแนะให้เพิ่มเวลาเปิดบริการในวันเสาร์ และขอให้ทางห้องสมุดใช้ระบบชั้นเปิด พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือช่วยค้น เช่น บัตรรายการ บรรณานุกรม หรือดัชนี

4.2 ด้านการบริหาร นักเรียนต้องการให้ห้องสมุดมีบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ประจำ และไม่ใช่ห้องสมุดเป็นที่ทำกิจกรรมด้านอื่น นอกจากเพื่อการศึกษาค้นคว้า และขอให้ให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุด

4.3 ด้านการจัดหา นักเรียนเสนอให้จัดหาหนังสือให้มีปริมาณเพียงพอกับความ ต้องการ และตรงกับวิชาที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียน

4.4 ด้านอาคารสถานที่ นักเรียนมีความเห็นว่า อยู่ในทำเลที่ไม่ดี มีเสียงรบกวนมาก

อภิปรายผล

ครูผู้สอน

จากการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์จากห้องสมุดพบว่า ครูผู้สอนสนใจอ่านหนังสือประกอบการสอน ค่าเฉลี่ย 4.83 และอ่านหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด ค่าเฉลี่ย 4.74 กลุ่มวิชาที่ครูผู้สอนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอนมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ค่าเฉลี่ย 4.09 เพราะกลุ่มวิชานี้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้กว้างขวาง และลักษณะของกลุ่มวิชาเปิดกว้างให้ครูผู้สอนได้นำสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมาประยุกต์ให้เข้ากับบทเรียน ให้นักเรียนเขียนรายงานโดยให้

ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดหลังจากที่ได้ล้นไปแล้ว จึงเป็นผลให้ครูผู้สอนต้องอ่านเอกสารต่าง ๆ ประกอบการสอน และผลการศึกษายังพบว่า ครูผู้สอนอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุดด้วย จากการศึกษาถึงจุดประสงค์ในการเข้าห้องสมุดของครูผู้สอน ปรากฏผลตรงกัน คือ ครูผู้สอนเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือพิมพ์ถึงร้อยละ 50.59 ซึ่งเป็นอัตราสูงสุดของจุดมุ่งหมายในการเข้าใช้ห้องสมุดของครูผู้สอน การที่ครูผู้สอนอ่านหนังสือพิมพ์มาก อาจเนื่องมาจากการล้นจำเป็นต้องเพิ่มพูนความรู้ให้กับตัวเองและอ่านเพื่อพักผ่อนสมอง เนื่องจากมีเวลาเข้าห้องสมุดน้อย ครูผู้สอนมีเวลาเข้าห้องสมุด สัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมง ถึงร้อยละ 63.53 การอ่านหนังสืออื่น ๆ ต้องใช้เวลาในการเข้าห้องสมุดมากกว่านี้ และจากผลการศึกษา เรื่อง ปัญหาการใช้ห้องสมุดพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาด้านการใช้วัสดุห้องสมุด คือ ห้องสมุดมีหนังสือเก่าล้าสมัยไม่ตรงตามหลักสูตรและไม่เพียงพอ ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนใช้ประโยชน์จากห้องสมุดเพื่อประกอบการสอน โดยให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมและเขียนรายงานส่ง หลังจากมีการเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ ไปแล้ว อาจจะมีสาเหตุเนื่องมาจาก ครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนมาก จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ครูผู้สอนร้อยละ 51.76 สอนสัปดาห์ละ 16 - 20 ชั่วโมง ซึ่งเป็นภาระหนักมาก ครูผู้สอนจึงอาจแบ่งเบาภาระการสอน โดยการให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเองจากห้องสมุด ผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับผลการวิจัยของ บุญเรือน สันทศศรีคำ (บุญเรือน สันทศศรีคำ 2518 : 77) ซึ่งศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และพบว่าครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนเฉลี่ยสัปดาห์ละ 16 - 20 ชั่วโมง และใช้เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุด เมื่อมีชั่วโมงว่าง สัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ครูผู้สอนเห็นว่า มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน คือ การคัดนิทรรศการของห้องสมุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 การแข่งขันตอบปัญหา มีค่าเฉลี่ย 4.48 แสดงว่าครูผู้สอนสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นสำคัญ ให้นักเรียนที่ได้จากห้องสมุดมาใช้อย่างแท้จริง และต้องการให้นักเรียนได้มีกิจกรรมร่วมกับห้องสมุด ซึ่งเป็นเรื่องที่ห้องสมุดควรจัดกิจกรรมเหล่านี้ให้สม่ำเสมอ ไม่ใช่จัดเพียงปีละครั้งเดียว

นักเรียน

การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 66.74 เข้าห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ทำรายงานที่ครูผู้สอนมอบหมาย และวิชาที่นักเรียนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการเรียนมากที่สุด คือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องกำหนดให้นักเรียนค้นคว้าในห้องสมุด ผลการศึกษาพบว่า วิชาที่นักเรียนสนใจเรียนมากที่สุดถึงร้อยละ 52.67 คือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มวิชานี้เป็นวิชาที่นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้ ทำให้มีความสนุกที่จะศึกษาเล่าเรียน จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีเวลาเข้าห้องสมุดน้อยถึงร้อยละ 62.81 ใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมง นักเรียนใช้ห้องสมุดเวลาพักกลางวัน ร้อยละ 52.34 ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ บุญเรือน สันทศริศำ (บุญเรือน สันทศริศำ 2518 : 77) ซึ่งศึกษาในระดับมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนใช้เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดมากที่สุดในเวลากลางวัน สัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมง เช่นกัน และนักเรียนยังมีปัญหาในด้านเอกสารประกอบการเรียนไม่เพียงพอ ห้องสมุดขาดเครื่องมือช่วยค้น เช่น ปัดร่ายการ บรรณานุกรม หรือดัชนีวารสาร และขาดบรรณารักษ์ให้ความช่วยเหลือ ทำให้โอกาสในการศึกษาเพิ่มเติมลดน้อยลง วิชาที่นักเรียนสนใจเรียนมากที่สุดคือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แต่ผลการเรียนที่นักเรียนสามารถทำคะแนนได้ดีที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 35.44 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพียงร้อยละ 25.74 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า วิชาคณิตศาสตร์ไม่จำเป็นต้องค้นคว้าในห้องสมุด ต่างกับวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แต่บริการของห้องสมุดที่ขาดเครื่องมือช่วยค้นดังกล่าว และส่วนใหญ่เป็นระบบชั้นปิด คือ เก็บไว้ตู้ปิดกุญแจไม่อำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ และนักเรียนไม่มีเวลาที่จะเข้าห้องสมุด นอกจากเวลาพักกลางวันเท่านั้น แม้ว่าผลการศึกษาจะพบว่า นักเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุดและเอกสารที่นักเรียนใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ หนังสือสารคดี และหนังสืออ่านประกอบบทเรียน แต่ขีดจำกัดเรื่องเวลาและความไม่เพียงพอของเอกสารก็เป็นอุปสรรคสำคัญในการค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างมาก

กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่ามีความน่าสนใจต่อการเรียน คือ การจัดการการค้าการมีค่าเฉลี่ย 4.20 การฉายสไลด์ มีค่าเฉลี่ย 4.12 และการแข่งขันตอบปัญหา มีค่าเฉลี่ย 4.05 แสดงว่า กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลินนักเรียนสนใจเรื่องการฉายสไลด์ เพราะเป็นสิ่งที่นักเรียนได้รับทั้งความรู้และได้เห็นสิ่งที่ได้กล่าวถึง ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด

ครูผู้สอนและนักเรียนมีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดในด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการจัดหาสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุด ครูผู้สอนเสนอแนะว่า ควรจะได้มีการปรึกษาหารือ ระหว่างบรรณารักษ์และครูผู้สอน เพื่อจะได้เอกสารที่ตรงตามหลักสูตรใหม่ ที่มีความทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอ การจัดการการค้าห้องสมุดควรจัดให้สม่ำเสมอ เพราะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน

ครูผู้สอนและนักเรียนมีความเห็นต่อการบริหารห้องสมุดว่า ห้องสมุดควรมีเจ้าหน้าที่ประจำที่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์โดยตรง และมีบุคลากรให้บริการเพียงพอ โดยเสนอให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุด และมีกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนมีเวลาเปิดและปิดห้องสมุดที่แน่นอน ด้านการบริการ ครูผู้สอนและนักเรียน ต้องการให้มีเครื่องมือช่วยค้น เช่น บัตรรายการ ดัชนีวารสาร หรือบรรณานุกรม และเปลี่ยนระบบการบริหารจากชั้นปิดมาเป็นบริการชั้นเปิด เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าของผู้ใช้ที่มีเวลาเข้าห้องสมุดน้อย ส่วนข้อเสนอแนะในด้านอาคารสถานที่ ครูผู้สอนและนักเรียนต่างมีความเห็นว่า ห้องสมุดอยู่ในทำเลที่ไม่ดี คือ มีเสียงรบกวนมาก และมักใช้ผิดจุดประสงค์

ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนและนักเรียน ปรากฏผลดังนี้ เนื่องจากทางห้องสมุดขาดงบประมาณในการสั่งซื้อ ทำให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ไม่ทันสมัยและไม่พอเพียงกับความต้องการของผู้ใช้ ลักษณะการจัดหาหนังสือเข้าไว้ในห้องสมุดประเภทนี้ฝ่ายบริหารที่สูงขึ้นไป จะเป็นผู้ส่งเอกสารมาให้เป็นส่วนใหญ่ ได้จากการบริจาคหรืองบประมาณ

ประจำปีที่ได้จากเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งเห็นว่าน้อยมาก และการขาดแคลนเครื่องมือช่วยคันต่าง ๆ เกิดจากยังไม่มีผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์อย่างแท้จริง หรืออาจมีครูประจำอยู่ แต่ไม่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์โดยตรง ซึ่งเป็นผลให้การบริการในด้านการใช้ห้องสมุดไม่สามารถทำได้เท่าที่ควรจะเป็น เช่น การบริการระบบชั้นปิดที่เป็นปัญหาต่อผู้ใช้มาก การแก้ไขในเรื่องนี้จึงเป็นปัญหาสำคัญ ส่วนการสังเกตกิจกรรมห้องสมุดนั้น ครูผู้สอนและนักเรียนเห็นว่า เป็นสิ่งจำเป็น เพราะเกิดประโยชน์ทางด้านความรู้และความเพลิดเพลิน ควรจัดเป็นประจำ

ข้อเสนอแนะบรรณารักษ์

1. ควรวางโครงการจัดตั้งงบประมาณประจำปี มอบหมายหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผู้ช่วยงานห้องสมุด ประสานงานกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน สรุปผลการดำเนินงานและทำรายงานประจำปี
2. ควรจัดหา คัดเลือกหนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์เข้าห้องสมุด รวมทั้งจัดเป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการใช้และให้บริการ
3. ควรให้เลขหมู่หนังสือ ทำดัชนี ทำบรรณานุกรม จัดทำและรักษาทะเบียนหนังสือ วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด
4. ควรจัดบริการยืม-ส่งวัสดุห้องสมุด ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
5. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แนะนำหนังสือใหม่ จัดป้ายนิเทศเผยแพร่กิจกรรมห้องสมุด
6. ควรจัดเก็บ บำรุงรักษา ซ่อมแซมหนังสือ และวัสดุครุภัณฑ์ของห้องสมุดให้สะดวกต่อการใช้

ข้อเสนอแนะครูผู้สอน

1. ควรให้ความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด และควรติดตามความเคลื่อนไหวของห้องสมุดอยู่เสมอ
2. ควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น ให้อ่านข้อรายงาน กำหนดรายชื้อหนังสือสำหรับอ่านประกอบวิชา เป็นต้น
3. ครูผู้สอนที่มอบหมายให้นักเรียนไปค้นคว้าในห้องสมุด ควรจะได้แจ้งบรรณารักษ์ล่วงหน้าว่า จะให้นักเรียนค้นคว้า เวลาใด เรื่องอะไร เพื่อที่บรรณารักษ์จะได้จัดเตรียมหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม และควรอยู่ควบคุมนักเรียนด้วย ไม่ควรปล่อยให้เป็นการของบรรณารักษ์เพียงฝ่ายเดียว

ข้อเสนอแนะผู้บริหารโรงเรียน

1. ควรให้บรรณารักษ์ทำงานห้องสมุดเต็มเวลา ไม่ควรมีชั่วโมงสอนหรือหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อบรรณารักษ์ได้มีโอกาสทำงานห้องสมุดได้อย่างเต็มที่และได้ผลสมบูรณ์
2. ควรจัดหาผู้ช่วยบรรณารักษ์ เพื่อความสะดวกในด้านบริหารและบริการผู้ใช้
3. ควรประชุมอบรม กระตุ้นให้ครูผู้สอนประจำวิชาต่าง ๆ ได้ใช้วิธีสอน โดยให้ห้องสมุดประกอบการสอนมากขึ้น
4. ควรสนับสนุนและหาทางส่งเสริมเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบรรณารักษ์ โดยเปิดโอกาสให้ได้ศึกษาเพิ่มเติม อบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนา หรือเข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับงานด้านห้องสมุด
5. ควรบรรจุวิชาการใช้ห้องสมุดในระดับชั้น ป.5 - 6 ไว้ในตารางสอน เพื่อความร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนกับบรรณารักษ์

ข้อเสนอแนะกรมวิชาการ

1. ควรจัดสัมมนาบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา และแสดงผลงานร่วมกันเป็นประจำทุกปี
2. ควรส่งตัวแทนไปให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมและวิทยาการใหม่ ๆ แก่บรรณารักษ์
3. ควรรวบรวมรายชื่อหนังสือประกอบการเรียน หนังสืออ้างอิง และแนะนำหนังสือที่เหมาะสม ส่งให้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ
4. ควรจัดทำคู่มือการสอนวิธีใช้ห้องสมุดระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของบรรณารักษ์
5. ควรสนับสนุนให้มีการจัดทำหนังสือประกอบการเรียนในแต่ละกลุ่มวิชาให้มากขึ้น เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอนและนักเรียน
6. ควรจัดทำวารสารห้องสมุดประถมศึกษา เพื่อเผยแพร่กิจการห้องสมุดระดับนี้ ให้เป็นที่แพร่หลาย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้ประโยชน์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา เฉพาะกลุ่มวิชาทักษะ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย หรือการงานพื้นฐานอาชีพ
2. ควรศึกษาถึงปัญหาความคิดเห็นและความต้องการของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
3. ควรศึกษาถึงการใช้ประโยชน์ห้องสมุด โรงเรียนทดลองหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ "ข้อคิดเรื่องการศึกษา" วิสามัญศึกษา 8 : 21 สิงหาคม 2514

ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์ บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน 2517, 124 หน้า

บุญเรือน จันทศรีคำ การศึกษาปัญหาความคิดเห็นและความต้องการของครูและนักเรียนที่มีต่อ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปริญญาโท กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2518, 86 หน้า สดสาเนา

แม้นมาลี ชวลิต "การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน" ใน บรรณารักษะยุคบูรณะประโยชน์นิยม

หน้า 15 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2507

แม้นมาลี ชวลิต และ สิริจันทร์ ช่างโฮด คู่มือบรรณารักษศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2

เชชมบรรณกิจ 2511, 796 หน้า

วิยาการ, กรม แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 2522, 195 หน้า

วิสามัญศึกษา, กรม คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมวิสามัญศึกษา 2519, 195 หน้า

การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 : คู่มือศึกษานิเทศก์ หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมวิสามัญศึกษา 2521, 241 หน้า

สุชา จันทรเอน การวิจัยทางการศึกษา แพทย์พญา 2515, 216 หน้า

เสาวณิต ลาภานันต์ คู่มือการคัดกิจกรรมห้องสมุด ลำดับที่ 40/2521 หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2521, 63 หน้า

เอกวิทย์ ณ ถลาง คู่มือแนะแนวการศึกษา 2508 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา กระทรวง

ศึกษาธิการ 2509, 267 หน้า

Becker, Dale Eugene. "Social Studies Achievement of Pupils in Schools with Libraries and Schools without Libraries," Dissertation Abstracts. 31(5) : 2411A, November 1970.

Best, John W. Research in Education. 2nd. ed., Prentice-Hall, 1970. 397 p.

Davies, R. Ann. School Library : A Force for Education Excellence.
New York, Bowker, 1969. 386 p.

Douglass, Mary Peacock. "The Library in the Modern Primary School,"
In The Primary School Library and Its Service. p. 13 - 15, Paris,
UNESCO, 1961.

Harper, William Rainey. The Trend in Higher Education. Chicago,
The University of Chicago Press, 1905. 134 p.

Jay, Hilda Lease. "Increasing the Use of Secondary School Libraries
as a Teaching Tool," Dissertation Abstracts. 31(5) : 2413A,
November 1970.

Mullen, Bannet Curtis. "A Survey of Problems Practices and Conditions
Affecting the Use of the Library in Instruction in North Central
Association School in Missouri," Dissertation Abstracts. 28(2) :
400A, August 1967.

Parson, Cynthia. "Needed More School Libraries," The Cristain Science
Monitor. 6 : 7, November 1965.

Reader, Ward G. A First Course in Education. 15th. ed., New York,
Macmillan Co., 1950. 642 p.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามครูผู้สอนและนักเรียน

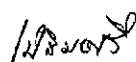
แบบสอบถามครูผู้สอนตามโครงการทดลองหลักสูตรฯ

เรียน คุณครูที่นับถือ

เนื่องจากข้าพเจ้ากำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การใช้ประโยชน์ห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คำตอบที่จริงใจของท่านมีค่าอย่างยิ่งในทางวิชาการ และวิชาชีพบรรณารักษ์ ซึ่งจะนำมาใช้ในการวิจัยนี้เท่านั้น

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

 /๒๑๖๖/

(นาง เจลิมศิริ เจตระการ)

นิสิตปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามครูผู้สอน

โรงเรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับครูผู้สอนในด้านการสอนและการใช้ห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่เป็นจริง

ท่านอาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อความ

1. ขณะนี้ท่านทำการสอนในวิชาใด

☐ ภาษาไทย	☐ ศิลปศึกษา
☐ คณิตศาสตร์	☐ ดนตรีและนาฏศิลป์
☐ ภาษาอังกฤษ	☐ กิจกรรมสร้างนิสัย
☐ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	☐ งานบ้าน
☐ จริยศึกษา	☐ งานเกษตร
☐ พลศึกษา	☐ งานประดิษฐ์ งานช่าง

2. ท่านสอนสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ 5 - 10 ชั่วโมง	☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง	☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

3. ท่านใช้เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดเวลาใด

☐ เวลาเช้า	☐ เมื่อมีชั่วโมงว่าง
☐ เวลากลางวัน	☐ ไม่ค่อยได้ใช้ห้องสมุด
☐ เวลาเย็น	☐ ไม่เคยใช้ห้องสมุด

4. ท่านเข้าห้องสมุดสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ 0 - 2 ชั่วโมง	☐ 6 - 8 ชั่วโมง
☐ 3 - 5 ชั่วโมง	☐ 10 ชั่วโมง ขึ้นไป

5. ท่านเข้าห้องสมุดเพื่อ

☐ อ่านหนังสือพิมพ์	☐ อ่านวารสาร
☐ อ่านนวนิยาย	☐ ค้นหาเรื่องที่มอบหมายให้นักเรียนทำรายงาน
☐ อ่านหนังสือสารคดี	☐ คุยกับเพื่อน
	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) -----

6. วิชาที่ท่านต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการสอนมากที่สุด ได้แก่

☐ ภาษาไทย	☐ ศิลปศึกษา
☐ ภาษาอังกฤษ	☐ ดนตรีและนาฏศิลป์
☐ คณิตศาสตร์	☐ กิจกรรมสร้างนิสัย
☐ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	☐ งานบ้าน
☐ จริยศึกษา	☐ งานเกษตร
☐ พลศึกษา	☐ งานประดิษฐ์ งานช่าง
	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) -----

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการสอนตามหลักสูตร

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

คำชี้แจง โปรดใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 1, 2, 3, 4 หรือ 5 ตามความคิดเห็นของท่าน

ว่าใช้ประโยชน์ห้องสมุดมากน้อยเพียงใด

ช่องที่ 1 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์น้อยที่สุด

ช่องที่ 2 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์น้อย

ช่องที่ 3 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์ปานกลาง

ช่องที่ 4 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์มาก

ช่องที่ 5 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์มากที่สุด

ข้อ	ไข่ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
1.	สิ่งพิมพ์ที่ท่่านสนใจอ่านจากห้องสมุด ได้แก่					
	1.1 หนังสือพิมพ์					
	1.2 วารสาร					
	1.3 หนังสือการ์ตูน					
	1.4 นิทาน					
	1.5 นวนิยาย					
	1.6 หนังสืออ่านประกอบการสอน					
	1.7 หนังสือสารคดี					
	1.8 จุลสาร					
	1.9 กฤตภาค					
2.	กลุ่มวิชาที่ท่่านต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าใน					
	การสอน คือ					
	2.1 กลุ่มวิชาทักษะ					
	2.1.1 ภาษาไทย					
	2.1.2 คณิตศาสตร์					
	2.1.3 ภาษาอังกฤษ					
	2.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต					
	2.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย					
	2.3.1 จริยศึกษา					
	2.3.2 พลศึกษา					

ข้อ	ข้อปฏิบัติในห้องสมุด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
	2.3.3 ศิลปศึกษา					
	2.3.4 ดนตรีและนาฏศิลป์					
	2.3.5 กิจกรรมสร้างนิสัย					
	2.4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ					
	2.4.1 งานบ้าน					
	2.4.2 งานเกษตร					
	2.4.3 งานประดิษฐ์ งานช่าง					
3.	ครูผู้สอนนำหนังสือจากห้องสมุดมาเล่าให้นักเรียนฟังและแนะนำให้อ่าน					
4.	ครูผู้สอนแนะนำหนังสืออ่านประกอบในวิชาที่สอนแก่นักเรียน					
5.	ครูผู้สอนให้นักเรียนเขียนรายงานโดยให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดหลังจากที่ได้สอนไปแล้ว					
6.	ครูผู้สอนกำหนดเรื่องให้นักเรียนอ่านแล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง					
7.	ครูผู้สอนแนะนำให้นักเรียนค้นคว้าและอ่านบทความใหม่จากวารสาร					
8.	ครูผู้สอนเคยนำนักเรียนเข้าไปเรียนในห้องสมุดโดยบรรณารักษ์จัดเตรียมหนังสือที่จะใช้ไว้ให้					

ข้อ	ใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
9.	ครูผู้สอนและบรรณารักษ์ได้แนะนำหรือชักชวนให้นักเรียนเป็นสมาชิกของห้องสมุดอื่นด้วย					
10.	บรรณารักษ์เคยเข้ามาแนะนำหนังสืออ่านให้แก่เด็กนักเรียนในห้องเรียน					
11.	บรรณารักษ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานสัปดาห์ห้องสมุดทุกปี ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน					
12.	กิจกรรมที่ครูผู้สอนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
	12.1 การเล่านิทาน					
	12.2 การอ่านทำนองเสนาะ					
	12.3 การแข่งขันตอบปัญหา					
	12.4 การเขียนหุ่น					
	12.5 การเขียนภาพระบายสี					
	12.6 การจัดนิทรรศการ					
	12.7 การฉายสไลด์					
	12.8 การเชิญวิทยากรมาบรรยาย					
	12.9 การจัดหาหนังสือราคาถูก					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 1, 2, 3, 4 หรือ 5 ตามความคิดเห็นของท่าน
ว่าเป็นปัญหาสำหรับท่านเพียงใด

ช่องที่ 1 หมายถึง ท่านเห็นว่า ไม่เป็นปัญหา หรือเป็นปัญหาน้อยที่สุด

ช่องที่ 2 หมายถึง ท่านเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย

ช่องที่ 3 หมายถึง ท่านเห็นว่า เป็นปัญหาปานกลาง

ช่องที่ 4 หมายถึง ท่านเห็นว่า เป็นปัญหามาก

ช่องที่ 5 หมายถึง ท่านเห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
ก. ปัญหาด้านวัสดุห้องสมุด						
1	หนังสืออ่านประกอบวิชาต่าง ๆ มีน้อย					
2	หนังสือส่วนมากเก่าและล้าสมัย					
3	หนังสือบางเล่มมีผู้ต้องการใช้หลายคน แต่มีจำนวนน้อย					
4	หนังสือพิมพ์รายวันและวารสารฉบับใหม่ไม่อยู่ในห้องสมุด					
5	หนังสือคู่มือหลักสูตรใหม่มีไม่พอเพียงกับความต้องการของครูผู้สอน					
6	หนังสือพิมพ์รายวันมีจำนวนน้อยเกินไป					
7	หนังสืออ่านเพื่อความบันเทิง เช่น นวนิยาย นิทาน หรือเรื่องสั้นมีน้อย					

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
8	หนังสืออยู่ในตู้ปิดใส่กุญแจ ถ้าจะอ่านต้องขอ อนุญาตบรรณารักษ์					
9	หนังสือที่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ข. <u>ปัญหาด้านการบริหารงานห้องสมุด</u>					
1	ในห้องสมุดไม่มีหนังสือใหม่ ๆ ให้ยืมอ่าน					
2	ห้องสมุดเปิดและปิดไม่ตรง เวลา					
3	การส่งหนังสือคืนห้องสมุดไม่รัดกุม ทำให้ เกิดปัญหาภายหลัง					
4	บรรณารักษ์ไม่อยู่ประจำทำงาน เวลาห้องสมุด เปิด					
5	บรรณารักษ์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ ค้นหาหนังสือ					
6	ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการ เลือกซื้อหนังสือเข้า ห้องสมุด					
7	บรรณารักษ์ต้องสอนวิชาอื่นด้วย จึงทำให้ บริหารงานห้องสมุดไม่ได้เต็มที่					
8	ผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด ค. <u>ปัญหาด้านการบริการของห้องสมุด</u>					
1	บริการยืมหนังสือล่าช้า					
2	บรรณารักษ์ไม่เต็มใจในการให้บริการ					

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
3	ห้องสมุดให้ยืมหนังสือจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอกับความต้องการ					
4	ทำนุรักษาริธีค้นหา เรื่องที่ต้องการจากสารบัญดัชนี ภาคผนวก					
5	ห้องสมุดไม่มีบัตรรายการที่จะช่วยค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็ว					
6	ไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหา ความรู้จากหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์					
7	หนังสือเรียงบนชั้นสับสน ไม่เป็นระเบียบ สิ่งทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก					
	<u>ง. ปัญหาด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด</u>					
1	ห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ไปใช้ไม่สะดวก					
2	สภาพของห้องสมุดไม่เชิญชวนให้เข้าไปใช้					
3	การถ่ายเทอากาศไม่ดี					
4	แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ					
5	มีเสียงรบกวนจากนอกห้องสมุด					
6	ห้องสมุดไม่สะอาดและไม่เป็นระเบียบ					
7	ยืมวางหนังสือหรือตู้หนังสือสูงเกินไป					
8	โต๊ะ เก้าอี้มีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมที่จะนั่งอ่านหรือเขียน					
9	ใช้ห้องสมุดเป็นที่เรียนประจำ					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้ประโยชน์ห้องสมุดตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดเติมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่เว้นไว้

4.1 การใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการสอน ให้ได้ผลดี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
ควรจะทำอย่างไร

4.2 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากห้องสมุด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่

4.3 ปัญหาในการใช้ห้องสมุด นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

4.4 ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่จะปรับปรุงห้องสมุดให้อยู่ในสภาพดี และมีปัญหาน้อยที่สุด

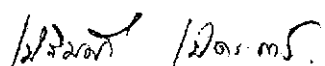
แบบสอบถามนักเรียนในโครงการทดลองหลักสูตรฯ

นักเรียนที่รัก

เนื่องจากข้าพเจ้ากำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้ประโยชน์ห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามต่อไปด้วยความจริงใจและพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะจะนำคำตอบมาใช้ในการวิจัยนี้เท่านั้น

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ

(นางเจติมศิริ เจตระการ)

นิสิตปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามนักเรียน

โรงเรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับนักเรียนในด้านการเรียนและการใช้ห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือเขียนเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อความที่เป็นจริง
นักเรียนอาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อความ

1. กลุ่มวิชาที่นักเรียนสนใจเรียนมาก ได้แก่

- ☐ กลุ่มทักษะ
- ☐ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- ☐ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- ☐ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

2. วิชาที่นักเรียนสนใจเรียนและทำคะแนนได้ดี คือ

- ☐ ภาษาไทย ☐ ศิลปศึกษา

4. นักเรียนใช้เวลาอ่านและค้นคว้าในห้องสมุดเวลาใด

☐ เวลาเช้า	☐ เมื่อมีชั่วโมงว่าง
☐ เวลากลางวัน	☐ ไม่ค่อยได้ใช้ห้องสมุด
☐ เวลาเย็น	☐ ไม่เคยใช้ห้องสมุด

5. นักเรียนใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

☐ 0 - 2 ชั่วโมง	☐ 6 - 8 ชั่วโมง
☐ 3 - 5 ชั่วโมง	☐ 10 ชั่วโมงขึ้นไป

6. นักเรียนเข้าห้องสมุดเพื่อ

☐ อ่านหนังสือพิมพ์	☐ อ่านวารสาร
☐ อ่านหนังสือการ์ตูน	☐ ค้นคว้างานที่ครูมอบให้
☐ อ่านนวนิยาย-นิทาน	☐ ทำการบ้าน
☐ อ่านหนังสือสารคดี	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) -----

7. วิชาที่นักเรียนต้องอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการเรียนมากที่สุด ได้แก่

☐ ภาษาไทย	☐ ศิลปศึกษา
☐ ภาษาอังกฤษ	☐ ดนตรีและนาฏศิลป์
☐ คณิตศาสตร์	☐ กิจกรรมสร้างนิสัย
☐ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	☐ งานบ้าน
☐ จริยศึกษา	☐ งานเกษตร
☐ พลศึกษา	☐ งานประดิษฐ์ งานช่าง
	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) -----

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

คำชี้แจง โปรดใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 1, 2, 3, 4 หรือ 5 ตามความคิดเห็นของท่านว่า
ใช้ประโยชน์ห้องสมุดมากน้อยเพียงใด

ช่องที่ 1 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์น้อยที่สุด

ช่องที่ 2 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์น้อย

ช่องที่ 3 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์ปานกลาง

ช่องที่ 4 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์มาก

ช่องที่ 5 หมายถึง ท่านเห็นว่า ใช้ประโยชน์มากที่สุด

ข้อ	ใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
1.	สิ่งพิมพ์ที่ท่านสนใจอ่านจากห้องสมุด ได้แก่					
	1.1 หนังสือพิมพ์					
	1.2 วารสาร					
	1.3 หนังสือการ์ตูน					
	1.4 นิทาน					
	1.5 นวนิยาย					
	1.6 หนังสืออ่านประกอบการเรียน					
	1.7 หนังสือสารคดี					
	1.8 จุลสาร					
	1.9 กฤตภาค					

ข้อ	ใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
2.	กลุ่มวิชาที่กำหนดอาศัยห้องสมุดค้นคว้าในการเรียน คือ 2.1 กลุ่มวิชาทักษะ 2.1.1 ภาษาไทย 2.1.2 คณิตศาสตร์ 2.1.3 ภาษาอังกฤษ 2.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 2.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 2.3.1 จริยศึกษา 2.3.2 พลศึกษา 2.3.3 ศิลปศึกษา 2.3.4 ดนตรีและนาฏศิลป์ 2.3.5 กิจกรรมสร้างนิสัย 2.4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ 2.4.1 งานบ้าน 2.4.2 งานเกษตร 2.4.3 งานประดิษฐ์ งานช่าง					
3.	ครูผู้สอนนำหนังสือจากห้องสมุดมาเล่าให้นักเรียนฟังและแนะนำให้อ่าน					
4.	ครูผู้สอนแนะนำหนังสืออ่านประกอบในวิชาที่สอนแก่นักเรียน					

ข้อ	ใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
5.	ครูผู้สอนให้นักเรียนเขียนรายงานโดยให้ ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด หลังจากที่ได้ ได้อ่านไปแล้ว					
6.	ครูผู้สอนกำหนดเรื่องให้นักเรียนอ่าน แล้ว นำมาเล่าให้เพื่อนฟัง					
7.	ครูผู้สอนแนะนำให้นักเรียนค้นคว้า และ อ่านบทความใหม่จากวารสาร					
8.	ครูผู้สอนเคยให้นักเรียนเข้าไปเรียนที่ ห้องสมุด โดยบรรณารักษ์จัดเตรียมหนังสือ ที่จะใช้ไว้ให้					
9.	ครูผู้สอนและบรรณารักษ์ได้แนะนำหรือ ชักชวนให้นักเรียนเป็นสมาชิกของห้องสมุด อื่นด้วย					
10.	บรรณารักษ์เคยเข้ามาแนะนำหนังสืออ่าน ให้แก่ นักเรียนในห้องเรียน					
11.	บรรณารักษ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานสัปดาห์ ห้องสมุดทุกปี ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ และความเพลิดเพลิน					
12.	กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่า เป็นประโยชน์ ต่อการเรียน					

ข้อ	ใช้ประโยชน์ในห้องสมุด	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
	12.1 การ เล่านิทาน					
	12.2 การอ่านทำนองเสนาะ					
	12.3 การแข่งขันตอบปัญหา					
	12.4 การ เชิดหุ่น					
	12.5 การ เขียนภาพระบายสี					
	12.6 การ สัตนิทรรศการ					
	12.7 การฉายสไลด์					
	12.8 การ เชิญวิทยากรมาบรรยาย					
	12.9 การ จัดจำหน่ายหนังสือราคาถูก					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 1, 2, 3, 4 หรือ 5 ตามความคิดเห็นของท่าน
ว่าเป็นปัญหาสำหรับท่านเพียงใด

ช่องที่ 1 หมายถึง ท่านเห็นว่า ไม่เป็นปัญหา หรือเป็นปัญหาน้อยที่สุด

ช่องที่ 2 หมายถึง ท่านเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย

ช่องที่ 3 หมายถึง ท่านเห็นว่า เป็นปัญหามาก

ช่องที่ 4 หมายถึง ท่านเห็นว่า เป็นปัญหามาก

ช่องที่ 5 หมายถึง ท่านเห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
ก. ปัญหาด้านวัสดุห้องสมุด						
1.	หนังสืออ่านประกอบวิชาต่าง ๆ มีน้อย					
2.	หนังสือส่วนมากเก่าและล้าสมัย					
3.	หนังสือที่มีไม่ตรงกับวิชาที่เรียน					
4.	หนังสือบางเล่มมีผู้ต้องการใช้หลายคน แต่มีจำนวนน้อย					
5.	หนังสือพิมพ์รายวันและวารสารฉบับใหม่ ไม่อยู่ในห้องสมุด					
6.	หนังสือพิมพ์รายวันมีจำนวนน้อยเกินไป					
7.	หนังสืออ่านเพื่อความบันเทิง เช่น นวนิยาย นิทาน หรือเรื่องสั้นมีน้อย					
8.	หนังสืออยู่ในตู้ปิดใส่กุญแจ ถ้าจะอ่านต้อง ขออนุญาตบรรณารักษ์					
ข. ปัญหาด้านการบริหารห้องสมุด						
1.	ในห้องสมุดไม่มีหนังสือใหม่ ๆ ให้ยืมอ่าน					
2.	ห้องสมุดเปิดและปิดไม่ตรงเวลา					
3.	การส่งหนังสือคืนห้องสมุดไม่รัดกุมทำให้ เกิดปัญหาภายหลัง					
4.	บรรณารักษ์ไม่อยู่ประจำทำงาน เวลา ห้องสมุดเปิด					

ที่	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
5.	บรรณารักษ์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการค้นหาหนังสือ					
6.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด					
	ค. <u>ปัญหาด้านการบริการของห้องสมุด</u>					
1.	บริการยืมหนังสือล่าช้า					
2.	บรรณารักษ์ไม่เต็มใจในการให้บริการ					
3.	ห้องสมุดให้ยืมหนังสือจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอกับความต้องการ					
4.	นักเรียนรู้จักวิธีค้นหา เรื่องที่ต้องการจาก สารบัญ ศัพท์ ภาคผนวก					
5.	ห้องสมุดไม่มีบัตรรายการที่จะช่วยค้นหา หนังสือได้รวดเร็ว					
6.	ไม่ได้รับความสะดวกในการค้นหาความรู้ จากหนังสือสารและหนังสือพิมพ์					
7.	หนังสือเรียงบนชั้นสับสน ไม่เป็นระเบียบ จึงทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก					
	ง. <u>ปัญหาด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด</u>					
1.	ห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ไปเข้าไม่สะดวก					
2.	สภาพของห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยให้เข้าไปใช้					

ที่	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
3.	การถ่ายเทอากาศไม่ดี					
4.	แสงสว่างในห้องสมุดไม่เพียงพอ					
5.	มีเสียงรบกวนจากนอกห้องสมุด					
6.	ห้องสมุด ไม่สะอาด และไม่เป็นระเบียบ					
7.	ชั้นวางหนังสือหรือตู้หนังสือสูงเกินไป					
8.	โต๊ะเก้าอี้มีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมที่จะ นั่งอ่านหรือเขียน					
9.	ใช้ห้องสมุดเป็นที่เรียนประจำ					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อการใช้ประโยชน์ห้องสมุด ตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดเติมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่เว้นไว้

4.1 นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์นั้น มีผลต่อการเรียนอย่างไร

4.2 นักเรียนมีข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ห้องสมุดอย่างไรบ้าง

4.3 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดอย่างไรใด นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

4.4 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดในการที่จะปรับปรุงห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่มีปัญหา
น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

ภาคผนวก ข .

แนวดำเนินงานเกี่ยวกับการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521

เอกสารหมายเลข 3

แนวดำเนินงานเกี่ยวกับการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521

ความเป็นมา

กรมวิชาการได้เริ่มทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 ก่อนเล่นนอกระบบการศึกษาธิการ เพื่อประกาศใช้ทั่วประเทศ โดยมีข้อตกลงเมื่อเริ่มทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษาว่าจะทดลองกับโรงเรียนทั่วประเทศในทุกขนาดและทุกสังกัด จำนวน 65 โรงเรียน แบ่งหน้าที่กันดูแลและติดตามผลอย่างใกล้ชิด คือ กรมวิชาการ ดูแล 25 โรงเรียน เขตการศึกษา ดูแล 31 โรงเรียน ทั้ง 31 โรงเรียนนี้กระจายอยู่ในทุกเขตการศึกษา กรมสามัญศึกษา ดูแล 9 โรงเรียน ซึ่งทั้ง 9 โรงเรียนนั้นอยู่ในส่วนกลาง กทม. (ปัจจุบันทั้ง 9 โรงเรียนนี้ได้ย้ายมาอยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ดูแลต่อไป)

การดำเนินงานการทดลองหลักสูตรประถมศึกษาที่ผ่านมาแล้วได้ทำการทดลองขึ้นละ 2 ปี ดังนี้

ปีการศึกษา 2519 ทดลองกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2520 ทดลองกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และทดลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เป็นครั้งที่ 2

ปีการศึกษา 2521 ทดลองกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และทดลองกับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 2 เป็นครั้งที่ 2

ปีการศึกษา 2522 ทดลองกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และทดลองกับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 3 เป็นครั้งที่ 2

ปีการศึกษา 2523 ทดลองกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และทดลองกับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 4 เป็นครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ได้แก่ แผนการสอน คู่มือการสอน หนังสือเรียน แบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้นตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนบางอย่าง เช่น แผ่นภาพที่ใช้ประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และแบบฟอร์มที่ใช้ในการวัดและประเมินผล เป็นต้น ไปทดลองใช้แล้วนำผลที่ใช้แล้วยังไม่รัดกุมเหมาะสมหรือมีปัญหาในการใช้มาปรับปรุงแก้ไขก่อนการประกาศใช้จริงทั่วประเทศ

2. เพื่อดูผลการใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนตามข้อ 1 ที่ยังเกิดกับเด็กว่าเป็นไปตรงตามแนวทางและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พุทธศักราช 2521 หรือไม่ รวมทั้งความเข้าใจของผู้ใช้ และผู้ใช้ได้นำวัสดุหลักสูตรเหล่านั้นไปใช้จริงและใช้มากน้อยเพียงใด

วิธีดำเนินงานการทดลองหลักสูตร

1. วิธีดำเนินการที่ผ่านมาแล้ว (ปีการศึกษา 2519 - 2523)

1.1 ระหว่างปีการศึกษา 2519 - 2523 ได้ดำเนินการทดลองหลักสูตรในชั้น ป.1 - 5 โดยกรมวิชาการได้จัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่งไปให้โรงเรียนที่คัดเลือกไว้ 65 โรงเรียน ทดลองใช้

1.2 กรมวิชาการได้ทำการสัมมนาและอบรมครูผู้ทำการสอนชั้นทดลอง ครูใหญ่โรงเรียนทดลองที่กรมวิชาการดูแล 25 โรงเรียน ศึกษาพิเศษเขต-จังหวัด และอาจารย์วิทยาสัยครูในจังหวัดที่มีโรงเรียนทดลองตั้งอยู่ ซึ่งร่วมในการติดตามประเมินผล ศึกษาพิเศษเขต/จังหวัดที่ดูแลโรงเรียนทดลองของเขต 31 โรงเรียน ศึกษาพิเศษประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง (เดิม) และครูใหญ่โรงเรียนทดลอง 9 โรงเรียนที่กรมสามัญศึกษาดูแล (เดิม) ตลอดจนผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและเทศบาลด้วย เพื่อสรุปผลที่ทำไปแล้ว 1 ปีการศึกษา และศึกษาเอกสารหลักสูตรที่จะใช้ในปีการศึกษาใหม่ต่อไป

1.3 การติดตามผลการทดลอง

1.3.1 โรงเรียนที่กรมวิชาการดูแล 25 โรงเรียน กรมวิชาการได้วางโครงการ ออกเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากครูโรงเรียนทดลองตลอดมา โดยมีศึกษานิเทศก์เขต-จังหวัด และอาจารย์จากวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีโรงเรียนทดลองร่วมกัน ออกติดตามและรับผิดชอบตั้งแต่เริ่มดำเนินการทดลองในปีการศึกษา 2519 มาจนถึงปัจจุบัน คณะติดตามผลโรงเรียนทดลองที่กรมวิชาการดูแล 25 โรงเรียน แบ่งการติดตามผลเป็นสองคณะ ดังนี้

(1) คณะจากส่วนกลาง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ในศูนย์/กองของกรม วิชาการ และศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาของกรมสามัญ (เดิม) ในปีการศึกษา 2519 มีการออก ติดตามผลอย่างใกล้ชิด 6 สัปดาห์/ครั้ง ในปีการศึกษา 2520 ออกติดตามผล 5 ครั้ง ในปีการศึกษา 2521 ออกติดตามผล 4 ครั้ง ในปีการศึกษา 2522 ออกติดตามผล 3 ครั้ง และในปีการศึกษา 2523 ออกติดตามผล 4 ครั้ง

(2) คณะจากส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์เขต/จังหวัด และ อาจารย์จากวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีโรงเรียนทดลอง ที่รับผิดชอบโรงเรียนทดลอง ร่วมกัน ออกติดตามเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานแก่ครูโรงเรียน ทดลอง อย่างน้อยเดือนละครั้งตลอดปีการศึกษา

1.3.2 โรงเรียนทดลองที่เขตการศึกษาดูแล 31 โรงเรียน ศึกษานิเทศก์เขต/ จังหวัดผู้รับผิดชอบ ออกติดตามเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาช่วยแก้ปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ วิธีดำเนินงานการเรียนการสอนในโรงเรียน เดือนละครั้งตลอดปีการศึกษา

1.3.3 โรงเรียนทดลองในส่วนกลาง 9 โรงเรียน ที่กรมสามัญศึกษาดูแล (เดิม) ศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาออกเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ ประสานงานให้ข้อเสนอแนะเป็นครั้งคราวเท่าที่ โอกาสจะอำนวย

1.4 การรวบรวมข้อมูลจากการใช้วัสดุหลักสูตร ได้ดำเนินการมาแล้วดังนี้ กรมวิชาการ ได้จัดทำแบบฟอร์มในการประเมินผลขึ้น ขณะออกติดตามผลก็ได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินผล ดังกล่าวเป็นหลัก แบบประเมินที่ใช้ได้มีการปรับปรุงทุกปีเพื่อให้เหมาะสมและสะดวกในการเก็บข้อมูล ที่จะนำมาสรุปใช้ในการ ปรับปรุงแก้ไขแผนการสอน-สื่อการเรียนและแบบฟอร์มประเมินผลก่อนการ

ประกาศใช้เป็นหลักสูตรทั่วประเทศ ในการเก็บข้อมูลดังกล่าวมาแล้วนั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 - 2521 กรมวิชาการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนทดลองที่กรมวิชาการดูแล 25 โรงเรียนเท่านั้น ส่วนในปีการศึกษา 2522 ได้เก็บข้อมูลจากทั้ง 65 โรงเรียน สำหรับปีการศึกษา 2523 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีเก็บข้อมูลใหม่ แทนที่จะให้ครูผู้สอนเป็นผู้กรอกข้อมูลผลการใช้แผนการสอน สื่อการเรียน ลงในแบบประเมิน แล้วศึกษานิเทศก์เขต/จังหวัดผู้รับผิดชอบโรงเรียนทดลองรวบรวมแบบประเมินผล ส่งไปสรุปรวมที่กรมวิชาการ ได้เปลี่ยนวิธีการเป็นให้ศึกษานิเทศก์เขตผู้รับผิดชอบส่งข้อมูลขึ้นทดลอง ปีการศึกษาละไม่น้อยกว่า 4 ครั้ง และเป็นผู้สรุปผลการใช้แผนการสอน สื่อการเรียน ตามข้อมูลที่ต้องการทราบในแบบประเมินเป็นรายแผน/บท/ตอน/หน่วย ฯลฯ แล้วส่งผลสรุปไปยังกรมวิชาการ เฉพาะสามกลุ่มประสบการณ์ คือ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ส่วนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนั้นทางเขตฯ ต้องเก็บไว้ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะกับสภาพท้องถิ่นเอง ผลสรุปของสามกลุ่มประสบการณ์ที่ทุกเขต ส่งไปยังกรมวิชาการนั้น กรมวิชาการจะเป็นผู้สรุปรวมกับผลสรุปของโรงเรียนส่วนกลาง 9 โรงเรียน ที่กรมสามัญศึกษาดูแลอยู่เดิมด้วย นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วก่อน การประกาศใช้ทั่วประเทศต่อไป

1.5 การช่วยเหลือที่กรมวิชาการให้กับโรงเรียนทดลอง

1.5.1 แจกเอกสาร-วัสดุหลักสูตรที่ใช้ในการทดลองให้สมาชิกกันทั้ง 65 โรงเรียน

1.5.2 จัดส่งอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นตามเนื้อหาของทั้งสี่กลุ่มประสบการณ์ให้โรงเรียนทดลอง 56 โรงเรียน (เว้นโรงเรียนทดลองที่กรมสามัญดูแล (เดิม) 9 โรงเรียน) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 - 2522 ในปีการศึกษา 2523 ได้จัดสรรเงินให้เขตการศึกษาเป็นผู้จัดซื้ออุปกรณ์ดังกล่าวให้โรงเรียนทดลองหลักสูตรตามความจำเป็นและตามความต้องการของผู้สอน

1.5.3 จัดสรรเงินให้เขตการศึกษาทั้ง 12 เขตใช้ในการติดตามและประเมินผลโรงเรียนทดลอง 56 โรงเรียน (เว้นโรงเรียนทดลองที่กรมสามัญศึกษาดูแล (เดิม) 9 โรงเรียน)

1.5.4 ในปีการศึกษา 2523 จัดสรรเงินให้เขตการศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดประชุมครูเพื่อสรุปข้อมูลส่งกรมวิชาการตามข้อ 1.4

2. วิธีดำเนินงานที่จะจัดทำต่อไป (ปีการศึกษา 2524 - 2525)

เนื่องจากปีการศึกษา 2523 การทดลองหลักสูตรได้ทดลองมาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และในปีการศึกษา 2524 จะทดลองกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งหลักสูตรได้เพิ่มเนื้อหาของกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพให้มีความลึกซึ้งที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นอีกหลายแขนง กรมวิชาการ เห็นว่างานเลือกของแต่ละท้องถิ่นนั้นแตกต่างกัน จึงควรกระจายให้ท้องถิ่นได้จัดทำเอง เพื่อให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพและความต้องการ จึงได้ปรับปรุงวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 วัสดุหลักสูตร กรมวิชาการเป็นผู้จัดทำทุกขั้นตอน ในสามกลุ่มประสบการณ์ คือ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (กรมวิชาการจัดทำเฉพาะภาษาไทย ลัทธิ, จัดทำคณิตศาสตร์) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ส่วนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เขตการศึกษา และกรมวิชาการช่วยกันยกร่าง รวมทั้งเป็นผู้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของ ท้องถิ่นทั้งส่วนที่เป็นงานพื้นฐานและงานเลือก เพื่อใช้ภายในเขตของตน สำหรับของส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) กรมวิชาการเป็นผู้ดำเนินการ

2.2 การติดตามผลการทดลอง

2.2.1 โรงเรียนที่กรมวิชาการดูแล 25 โรงเรียน กรมวิชาการคงดำเนินการ โครงการติดตามผลเช่นที่ปฏิบัติมาแล้วในปีการศึกษา 2519 - 2523 โดยแบ่งคณะติดตามผล ออกเป็นสองคณะเช่นเดิม คือ

(1) คณะจากกรมวิชาการ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จาก ศูนย์พัฒนาหลักสูตร ศูนย์พัฒนาหนังสือ และสำนักงานทดสอบทางการศึกษา จะออกติดตามผลโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

ประการแรก เพื่อออกติดตามเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ ดูสภาพการพัฒนา ของโรงเรียนโดยทั่วไป รับฟังปัญหา ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๆ ที่พอจะแก้ไขได้ ดูพฤติกรรมการเรียน การสอนของครูและพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ของนักเรียน

ประการที่สอง เพื่อออกติดตามดูผลการใช้แผนการสอน สื่อการเรียน ทุกชนิดว่าครูใช้วัสดุหลักสูตรเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด หรือไม่ได้ใช้เลย ผลที่ได้ก็ได้รับจากการที่ ครูใช้หรือไม่ใช้วัสดุหลักสูตรเหล่านั้นแตกต่างกันหรือไม่ จะได้เป็นเครื่องสนับสนุนว่าแผนการสอน

สื่อการเรียนที่กรมวิชาการจัดทำขึ้นนั้น เหมาะสมและจำเป็นหรือไม่ จะต้องแก้ไขหรือปรับปรุงอย่างไร
จึงจะเกิดประโยชน์ในการใช้มากที่สุด

(2) คณะจากส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์เขต-จังหวัด และอาจารย์
จากวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีโรงเรียน ร่วมกันรับผิดชอบโรงเรียนทดลอง ออกติดตามเยี่ยมเยียน
รับฟังปัญหาข้อเสนอนแนะ และช่วยครูผู้สอนแก้ปัญหา เท่าที่จะช่วยได้ ช่วยดูแลให้โรงเรียนทดลอง
ดำเนินการตามข้อตกลง รวมทั้งเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนและโรงเรียนเดือนละ 1 ครั้ง
ตลอดปีการศึกษา

2.2.2 โรงเรียนที่เขตการศึกษาดูแล 31 โรงเรียน ศึกษานิเทศก์เขตผู้รับผิดชอบ
คงปฏิบัติงานนอกเยี่ยมโรงเรียนทดลอง เช่นที่เคยปฏิบัติมาแล้วในปีการศึกษา 2519 - 2523

2.2.3 โรงเรียนที่สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ดูแล 9 โรงเรียน
ฝ่ายวิชาการและผู้รับผิดชอบออกติดตามเยี่ยมเยียน รับฟังปัญหา เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำใน
การทดลองหลักสูตร เท่าที่จะช่วยได้ตามควรแก่โอกาส

2.3 การรวบรวมข้อมูลจากการใช้วัสดุหลักสูตรทั้งสามหน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียน
ทดลองทั้ง 65 โรงเรียน คงปฏิบัติเช่นเดียวกับที่ได้ทำมาแล้วในปีการศึกษา 2523 ข้อ 1.4

2.4 การช่วยเหลือที่กรมวิชาการให้กับโรงเรียนทดลอง นอกจากจะจัดทำเช่นเดียวกับ
ที่จัดทำมาแล้วตามข้อ 1.5 แล้ว ส่วนที่กรมวิชาการให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติม คือ

2.4.1 สดสรรเงินช่วยเหลือจากมูลนิธิฯเพิ่มเติมให้ทุกเขตการศึกษาและสำนักงาน
การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในการจัดซื้ออุปกรณ์ตามแผนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์
(นอกเหนือไปจากเงินงบประมาณที่เคยจัดสรรให้)

2.4.2 สดสรรเงินให้เขตการศึกษาทั้ง 12 เขต ใช้ในการปรับปรุงแก้ไขแผน
การสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

รายชื่อโรงเรียนทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงเรียนทดลองของกรมวิชาการ
(ส่วนกลาง)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด	ที่อยู่		เบอร์โทรศัพท์
			อำเภอ	จังหวัด	
1.	วัดอมรินทราราม	สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ	บางกอกน้อย	กทม.7	4113017
2.	สวนบัว	โรงเรียนราษฎร์	พญาไท	กทม.7	2799646
3.	สตรีจารุวัฒนานุกูล	โรงเรียนราษฎร์	บางกอกใหญ่	กทม.7	4660858
4.	เรวดี	โรงเรียนราษฎร์	พญาไท	กทม.7	2791789
					2792550

โรงเรียนทดลองของสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ที่อยู่		เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
		อำเภอ	จังหวัด		
1.	ลำยน้ำทิพย์	พระโขนง	กทม.,11	3913984	
2.	ดาราคาม	พระโขนง	กทม.,11	3912422	
3.	ราชวินิต	ดุสิต	กทม., 3	2812156	
4.	ทุ่งมหาเมฆ	ยานนาวา	กทม.,12	2861748	
5.	วัดเวตวันธรรมาวาส	ดุสิต	กทม., 3	5850518	
6.	วัดพลับพลาชัย	ป้อมปราบ	กทม., 1	2213886	
7.	วัดใหม่ช่องลม	พญาไท	กทม., 4	3144311	
8.	อนุบาลสามเสน	พระราม 6	กทม., 4	2790415	
9.	วัดประยุรวงศาวาส	ธนบุรี	กทม., 6	4652860	

ภาคผนวก ค.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก.439/2520

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก. 439/2520

เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดการเปลี่ยนระบบชั้นเรียนและการใช้หลักสูตรใหม่ ลงวันที่ 19 กันยายน พุทธศักราช 2520 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 และให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษา และแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนให้สอดคล้องกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและวิชาการสาขาต่าง ๆ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 23 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พุทธศักราช 2515 กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังที่ปรากฏท้ายคำสั่งนี้ แทนหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรอื่นใดที่ใช้อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นไป ภายในเงื่อนไขเวลา ดังต่อไปนี้

ปีการศึกษา 2521 ให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 4 ให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรประโยคประถมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรประโยคประถมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520

ปีการศึกษา 2522 ให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรประโยคประถมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรประโยคประถมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520

ปีการศึกษา 2523 ให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 - 3 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรประโยคประถมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
2503 และหลักสูตรประโยคประถมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520

ปีการศึกษา 2524 ให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 - 4 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษา
ตอนปลาย พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรประโยคประถมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช
2520

ปีการศึกษา 2525 ให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 - 5 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรประโยคประถมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 เป็นต้นไป ให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

ให้กรมวิชาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร โดยจัดทำแผนการสอน และสื่อการเรียนต่าง ๆ
ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของประเทศ และให้สำนักงานศึกษาธิการเขต
ดำเนินการพัฒนารายละเอียดของหลักสูตร แผนการสอน และสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้สอดคล้อง
เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้ด้วยความเห็นของของกรมวิชาการ

โรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนใด มีความประสงค์จะสอนวิชาใดแตกต่างไปจากหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้ขออนุมัติกระทรวงศึกษาธิการ .

สั่ง ณ วันที่ 3 ตุลาคม 2520

วิญญู สวรร

(นายวิญญู สวรร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

การใช้ประโยชน์ห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521

บทคัดย่อ

ของ

เจียมเคีรี เจตระการ

เล่นต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พฤษภาคม 2525

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากห้องสมุด ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์จากห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนตามโครงการทดลองหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และศึกษาถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน และนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 85 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 917 คน การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามชนิดแบบเลือกตอบ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนและนักเรียนใช้ประโยชน์จากห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด ครูผู้สอนและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า การจัดการหอสมุดเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก เพราะได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน และเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากห้องสมุด แต่มีเวลาในการเข้าห้องสมุดน้อยมาก เฉลี่ยสัปดาห์ละ 0 - 2 ชั่วโมงเท่านั้น อุปสรรคสำคัญในการใช้ประโยชน์ห้องสมุด คือ วัสดุห้องสมุดมีไม่เพียงพอ และไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และหลักสูตร ครูผู้สอนและนักเรียนมีความเห็นว่า ห้องสมุดขาดแคลนบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ขาดเครื่องมือช่วยค้นคว้าบริการ และขาดการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด ครูผู้สอนกับบรรณารักษ์ขาดความร่วมมือกันในการจัดหา วัสดุเข้าห้องสมุด

UTILIZATION OF THE LIBRARY IN THE EXPERIMENTAL
PROGRAM OF ELEMENTARY SCHOOL
CURRICULUM IN B.E. 2521

AN ABSTRACT

BY

CHALERMSRI CHETRAGARN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakhrinwirot University
February 1982

The purpose of this thesis was to study the utilization of the library with an emphasis on the problem in and the obstacle of the use of the library for the purpose of teaching the specified in the Experimental Program of Elementary School Curriculum, E.E.2521. In addition, students' and teachers' opinions and suggestion were studied.

The subjects studied were 85 Pratom six teachers and 917 Pratom six students. Three types of questionnaires: an evaluated questionnaire, a multiple choice questionnaire and an open-ended questionnaire were used.

It was found out that most of the teachers and the students agree that the library promoted their life experience. They also considered the library exhibition very useful to their teaching and learning as they could obtain both knowledge and pleasure. It spite of the fact that they realized the importance of the library. They could possibly use the library not more than two hours a week.

The main obstacle to the utilization of the library was lack of library materials and the materials the library had neither served their needs nor the curriculum.

Both the teachers and the students also felt that the library lacked qualified librarians, facilities in locating books, library public relation, and co-operation between librarians and teachers to provide needed materials for the library.